ANUL I. Nr. 6 AUGUST 1934

VIAȚA ILUSTRATĂ

MAREA NOASTRĂ

TERASĂ LA BALCIC

Anul I Sibiu, August 1934 Nr. 6

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN

LA MUNTE ŞI LA MARE

LĂCAŞURI DE 'NCHINARE

Staţiunile climaterice şi balneare împrăştiate din belşug pe'ntreg întinsul pământului românesc s'au populat din nou. Le-au inundat mai ales cărturarii cari şi-au istovit puterile trupeşti şi sufleteşti în zdroaba neostoită de peste an, în munca săvârşită prin birouri adeseori lipsite de lumina şi căldura soarelui şi de aerul curat trebuincios pentru buna stare a trupului. Unii au plecat la munte, ispitiţi de frumuseţea şi liniştea codrilor. Alţii s'au aşezat pentru câteva săptămâni pe coasta de argint a mării noastre. Toţi vor să-şi reconforteze nervii istoviţi, să-şi lecuiască o slăbiciune, să se reîntrămeze trupeşte, pentru a se întoarce apoi la îndeletnicirile lor cu mai mult dor de muncă şi cu mai mult elan de viaţă.

Dar pentru bunul creştin localităţile noastre climaterice şi balneare pot fi şi spitale de vindecare a sufletului. Mai mult decât oriunde, aici, în mijlocul firii atât de strălucit împodobite de Dumnezeu, se poate întrăma şi sufletul prin contactul pe care-l poate lua cu Ziditorul a toate. Marea, cu întinderea ei nemărginită, munţii cu impresionantele lor piscuri, codrii cu liniştea lor măreaţă sau cu vuetul lor înfiorător, soarele cu lumina şi căldura lui dătătoare de viaţă, apele cu tainicele lor puteri vindecătoare — toate mărturisesc de puterea şi bunătatea lui Dumnezeu şi chiamă sufletele credincioase la rugăciune de laudă şi de mulţumită la adresa Celuice cu toate că ne încearcă adeseori, ne face părtaşi atâtor bucurii şi'n viaţa aceasta, deschizându-ne în acelaş timp zariştile negrăitelor bucurii din viaţa ce va să vină.

Desigur, creştinul cucernic se poate închina oriunde: Şi'n preajma unui izvor şopotitor, şi'n mijloc de codru misterios şi pe-o creastă de munte, şi'n chilie de om suferind şi pe ţărm de mare... Oriunde.

Totuşi, petrecând timp mai îndelungat până şi 'n mijlocul firii atât de măreţe, creştinul doreşte să se reculeagă din când în când ascultând o slujbă dumnezeiască săvârşită într'un locaş dumnezeesc, într'o biserică.

Astfel de reculegeri alcătuiesc cele mai înţelepte pauze în seria de băi şi cele mai odihnitoare întreruperi ale excursiilor.

Dar pentru a da vizitatorilor putinţa unor asemenea clipe de înălţare şi întărire sufletească, localităţile noastre climaterice şi balneare trebue să-şi aibă lăcaşurile lor sfinte, în cari preoţii rânduiţi de cârmuirea bisericească să slujească măcar în lunile de vară, când aceste localităţi sunt cercetate de oaspeţi. Şi nu au toate.

Dându-şi seama de acest neajuns păgubitor pentru suflete, autorităţile eclesiastice au luat măsurile cuvenite ca să se ridice, pe rând, lăcaşuri de'nchinare în toate staţiunile noastre balneare sau climaterice. Intre altele Sovata îşi are deja biserica ridicată de curând prin grija neadormită a Preasfinţitului episcop Nicolae al Clujului. Tot aşa Păltinişul, ctitoria Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae. Le vor urma, de sigur, alte biserici şi capele, până când ori în ce loc va merge Românul în de Dumnezeu aşa de împodobita noastră ţară, spre a-şi îngriji sănătatea trupească, va găsi şi-un lăcaş sfânt, în care să se închine creştineşte pentru sine şi pentru alţii...

NICOLAE COLAN

Biserica Schitului Păltiniş

ORTODOXIA IN SIMBOLURI

CRUCI PE HOLDE

Se trăește pe mai multe planuri existențiale.

Lucrătorii și învățații cetăților, muritori de rând, trăesc mai mult pe planul pâinii celei de toate zilele. Ei sunt cu trupul și sufletul în lume, ceeace însemnează că duc viață numai după trup, căci sufletul, silit să viețuiască între oameni, tânjește și se îngroapă în carne, murind insului și lui Dumnezeu, iar trupul își pierde vederea prin ochii inimii. E planul științific, al luptei pentru viață, al vederii prin ochi și aparate, al cunoașterii celei mărginite. Din priveliște dumnezeiască, pe acest plan omul trăește asemenea celor necuvântătoare ale lumii. Aici, Hristos încă nu s'a întrupat și răstignit.

Fiii lui Dumnezeu, țăranii ogoarelor și-ai rugilor de ploaie, trăesc sub zodia crucii. După trup, se înmulțesc și stăpânesc pământul; iar, cu sufletul, viețuiesc în casa văzută și nevăzută a lui Dumnezeu

Cruci pe holde

cea de pe pământ, Biserica. E planul vieții religioase, al văzutelor și nevăzutelor, al cunoașterii prin credință.

Cei puțini ai lumii, asceții, misticii și sfinții, cu trupul în Biserică, sufletește trăesc, prin lucrare harică, vederea față către față a lui Dumnezeu. Morți lumii, viețuesc lui Hristos, închipuind, în vremelnicia popasului pământesc, pe Adam cel necăzut. Pentru unul din ei Dumnezeu nu distruge Cosmosul. E planul mistic.

Și peste toate acestea, în lumea de dincolo de veac și întindere, trăește fără trupuri, în infinit și eternitate, Casa Domnului Dumnezeu. E planul transcendent.

Acestea se întretae pe alocurea.

Sufletul are o ciudată calitate: nu poate fi văzut cu ochii trupului; și mai puțin cu aparatele ultraperfecționate cari văd minunat prin noapte, prin ceață, și în inima lucrurilor. De aceea, cei ce văd prin acestea nu cunosc sufletul.

El trăește viață neasemuit mai strălucitoare ca a trupului — religia, — și are o altă lume în care se roagă — Biserica; — dar nici acestea nu se vădesc celor de mai sus.

De aceea, pentru mulți lucrători și învățați ai cetăților — cu puținele cinstite excepții — nu mai există Dumnezeu și draci; sufletul e o închipuire și religia o minciună; bisericile sunt muzee anacronice, iar liturghiile formalități zadarnice și neînțelese; religiositatea țăranilor, o superstiție, care supraviețuiește prin inerție. Indărătul acestora, un gol imens. Pentru ei, ortodoxia-i o formă anchilozată a creștinismului primitiv, rămasă în urmă de progres, înțepenită într'un formalism stereotip; formă fără conținut.

* * *

Pentru cel ce trece în fuga mașinei pe un drum de țară, troița dela răscruci tace; crucea de pe șipotul de piatră, lângă care a poposit să bea apă, nu-l mai îndeamnă să se binecuvânte cu semnul crucii, înainte de a gusta lacrima pământului; crucile de grâu, împlântate în capul lanurilor, par și mai fără înțeles; în răscruci nu poate vedea semnul de închinare al pământului către cer.

Pentru unul ca acesta, minunata lume a bisericilor și a credinței este necunoscută și o tăgăduește. O cruce nu-i mai spune nimic. E doar un semn care tace.

* * *

Am întâlnit pe alocurea un obiceiu: La sfârșit de seceriș, țăranii împletesc din spice de grâu o cruce, prinos de mulțumire lui Dumnezeu pentru buna rodire a pământului, și, aducând-o cu evlavie acasă, o așează cu cinstire mare în casa dinainte. Când încep semănăturile pentru anul următor, iau crucea din vechiul rod și o împlântă în capul ogoarelor cu semănătură nouă.

Semnul mulțumirii pentru sfinte binefaceri, devine semn de rugă pentru cereri nouă către Dumnezeu. Crucea leagă rod vechiu, de rodire nouă.

* * *

Viața satelor se scurge sub binecuvântarea crucii.

Ea-i prima lucrare a mâinilor țăranului, de dimineața, cu care părăsește odihna nopții și reia nădăjduind lucrul ce i s'a dat de Dumnezeu. Ea premerge pocnetului de biciu din zori și tot ea urmează oboselii aducătoare de somn liniștit.

Crucea deschide brazda nouă în ogor; cuțitul însemnează cruce pe foalele pâinii neîncepute; crucea binecuvântă cu spuma laptelui ugerul golit al vacii. Crucea păzește casa, din vârful acoperișului; troița străjuiește cărările și răspântiile; crucea ne naște, și dupăce am murit ne ține tovărășie binecuvântătoare pe mormânt, și ne mărturisește la a doua venire: creștini.

Viața țăranilor este o continuă lucrare de cruci, și o lucrare a crucii.

Crucea sfințește pe om și locul; de aceea, lumea satelor e o biserică mare.

Viața lor e o continuă binecuvântare prin cruce, e viață harică, e ortodoxie.

Cât este de vie dreapta credință a țăranilor noștri! Ce revărsare de sfințenie în viața lor prin jghiaburile Tainelor, prin ierurgii și cruce! Cât de vie și mult minunată este sfânta noastră ortodoxie la sate!

Ea se vădește și celor din cetăți prin înmiite semne. Dar nu o pot cunoaște decât cei ce nu și-au pierdut vederea prin ochii sufletului.

Iată unul: crucile de pe holde.

Ele trădează, pentru cine le știe citi, negrăita viață de har a ortodoxiei țăranilor noștri.

* * *

Ascultați graiul crucilor din lanuri:

Cu semnul crucii a spart țăranul brazda nouă și tot cu el a început aruncarea în ea a seminței. Iar, înainte de a o închide în sânurile cele neînsuflețite ale pământului, a împlântat, într'un cap de brazdă, o cruce din vechiul rod, care să lege rodirile cu binecuvântare de Sus, și să poruncească pământului să răsară roade spre veselia și hrana poporului lui Dumnezeu, să atragă din ceruri revărsare de ploaie prielnică și bine roditoare, ca să răsară și să crească sămânța sămănătorului și să-i dea lui roade la vreme; „s'o apere de grindină, de ardera vântului, de vifore, de hiarele cele de multe feluri, de viermi, omide, gândaci, lăcuste, șoareci și cârtițe, de multe feluri de muște și de molii, de furnici, de viespi și de cele cu multe picioare, de multe feluri de jigănii ce se târăsc pe pământ și de păsări ce sboară și aduc stricăciune și pagubă hotarelor“.[1]

Rodul pământului

Când adierea vântului trece prin crucea din capul holdelor, ea-l sculptează cu semnul răstignirii și-l sfințește; și vântul răcorește lanurile cu unduiri sfințite. Iar, la vremea sa, zefirul rodește spicul cu aceleași sfințite unduiri.

Așa cresc grânele țăranilor: ca în Biserică.

* * *

Crucile de pe holde sunt pașii lui Hristos prin lanuri.

Mântuitorul umblă și azi cu Apostolii prin lume. Pașii Lui se văd și acum prin holde; dar numai cu ochii inimii.

ROMUL GRECU

[1] *Evhologiu bogat. Ed. V Buc. (Tip. Cărților Bisericești) 1926, pag. 44 5.*

NOTE ESTIVALE

DOBROGEA, PĂMÂNT EXOTIC

Da, Dobrogea, pentru locuitorii din restul țării, e un ținut exotic, cu totul neobișnuit. Căci în Dobrogea nu vei găsi nici Bărăgan, nici Burnas, și cu atât mai puțin Ardeal ori Bucovină. Și nici invers. Dobrogea cu pământul ei de podiș, cu clima ei maritimă (mai dulce) cu populația turcească, cu ruinele romane și pre-romane, în sfârșit cu Marea și cu soarele ei tropical din vară, — e, mai ales pentru omul din dealurile țării, un pământ exotic în care pășește cu uimire și admirație. Și într'adevăr Dobrogea cu coasta ei de Argint, cu stațiunile balneare și maritime, e o plaje sudică, o țară de basm. E destul să cobori la Constanța ca să te convingi despre aceasta. Iar dacă mai mergi și până la Tekerghiol, Mangalia ori Balcic, apoi ai văzut tot ce are Dobrogea al ei și numai al ei.

Dar pentrucă nu oricine poate merge să se convingă personal despre ceeace e Dobrogea noastră, m'am gândit să însemn aici pentru cititorii revistei noastre, o modestă prezentare a acestui ținut

stăruind mai mult asupra Mangaliei. Cele ce scriu acum aici nu sunt decât simple note dintr'o călătorie şi un îndemn pentru cei ce vor să-şi petreacă o lună de vară în afară de orizontul strâmt al locului natal. Un îndemn de a merge să cunoască vraja Mării noastre.

CONSTANŢA

Aproape de Constanţa scobor la Valul-Traian să-l iau şi pe prietenul meu Mitiu Olariu, cu care proectasem o lună la Mangalia.

In dosul gării, în câmp, zăresc o casă. Asta e, mi-am zis eu. Şi pornesc. Câinii conacului să mă rupă. Prietenul sare cu un fârcoi să mă apere. Era în toiul treeratului şi deci nu putea merge acum cu mine. Dar peste o săptămână va veni şi el. Aci, pe moşia lor, am văzut Valul lui Traian, un şanţ larg şi adânc de 7—8 metri, tăiat în linie dreaptă, dincolo de către Tulcea. Eu însă n'am putut pricepe ce rost a putut avea acest şanţ la care de sigur s'a lucrat mult, cu mulţi robi.

plecarea e la ora 9 din faţa poştei, o iau la plimbare, uşurat.

Piaţa gării e frumoasă (gara e urâtă), spaţioasă, înconjurată cu clădiri mari, câteva în frumos stil românesc, cu balcoane arcuite, sprijinite pe coloane cu capiteluri artistice. Pe una din ele citesc „Curtea de Apel". Indată mă conving că mă aflu într'un oraş nou, solid, lipsit de pecetea improvizaţiei. Totul e nou, luminos, surâzător în soarele de August. Minunat. Şi-mi veni în minte Sibiul nostru vechiu, fumuriu, ca o zi de Noemvrie.

O iau către poştă. Cu toate că-i încă de dimineaţă, soarele cerne asupra oraşului de piatră şi asfalt o lumină orbitoare şi o căldură din ce în ce mai dogorîtoare. Strada e plină de lume. Costume pestriţe şi oameni vioi. Dar ceva îmi reţine atenţia: pălăriile albe de paiu subţire, cu boruri întoarse, purtate de ambele sexe şi de toate vârstele. Şi-apoi încă ceva, tot nişte pălării, dar acestea comice, ca nişte ciuperci ascuţite şi enorme, cu borurile prelungite în jos, resfirate în fire desbrânate, galbene,

Constanţa: Cazinoul, văzut noaptea

In dimineaţa următoare urc în tren şi la al doilea popas cobor în gara Constanţa. Dar încă dela gara Palace, îţi pare că e tot o gară până la Constanţa: linii multe şi pădure de vagoane cisterne. A, da, aici se îngrămădeşte „aurul negru" petrolul nostru ca să pornească pe mare, în străinătate. Scobor. Mă grăbesc, deşi ştiu că trenul chiar să vrea, nu poate pleca mai departe. Dar mă grăbesc de emoţia necunoscutului ce-mi stă în cale la tot pasul, de care par'că mă tem, dar pe care-l doresc. Sunt singur. Nu cunosc pe nimeni. Nu mă aşteaptă nimeni. Mă las dus de valul călătorilor. Aproape de ieşire observ casa de bagaje. Imi las geamantanul şi pornesc să găsesc autobuzul de Mangalia. Dar nu ies bine în piaţa gării şi şoferii mă asaltează:

— Poftiţi, aici Mangalia, aici Tekerghiol, aici Mamaia, poftiţi.

Mă întorc, îmi scot geamantanul dela casa de bagaje şi-l dau şoferului. Apoi dupăce-mi spune că

roz, roşii ori albastre, purtate numai de femei. Am înţeles că sunt pălării contra soarelui, anume pentru plaje şi sezon. Apoi turcii. La fiecare pas un fes roşu. Şi toţi negustori ambulanţi: limonadă, rahat, covrigi, bragă, văxuitori etc. Şi sunt foarte insistenţi.

Aceasta e Constanţa la prima vedere, după primii paşi din gară. Dar eu doream s'o văd toată şi mai ales să-i văd portul. Acum însă n'aveam timp. Abia când m'am întors dela Mangalia mi-am putut îndeplini dorinţa aceasta. Portul? De sus, de pe malul înalt, portul Constanţa îţi pare un alt oraş, de magazii cu etaje, trenuri şi vapoare gigantice, cu coşuri fumegânde, cu catarge şi macarale înalte. Iar printre acestea un furnicar de hamali.

Rămâi uluit de ce vezi şi cu greu îţi revii din lumea atâtor impresii noi şi puternice. Ca să te reculegi o iei pe aleia bogat înflorită şi îndată dai cu ochii de Cazinou, vestitul Cazinou dela Constanţa, crescut din valurile mării şi cioplit dintr'o bucată.

E un giuvaer de arhitectură și artă decorativă. Dar și un locaș al pierzării. Mulți, după ce și-au pierdut averile la jocurile de noroc, s'au aruncat, noaptea, de pe terasă, în brațele odihnitoare ale Mării.

Când te întorci din port întâlnești marea moschee și apoi dai de piață cu statuia jalnicului Ovidiu. Aici, palatul primăriei îți atrage privirea către zidurile lui noi și frumos arcuite deasupra ferestrelor românești. Dar câte nu-ți arată Constanța aceasta crescută peste noapte din energia creatoare a neamului nostru. Și Constanța îți mai aduce aminte de marele ctitor care a fost regele Carol I.

MAREA

Din fața poștei „Rapidul Nr. 1 Constanța-Mangalia" o ia pe strada Ștefan cel Mare. Abia am așteptat să plece. Eram într'o fierbere ciudată. De-o jumătate de ceas mă aflam în minunata Constanța și văzusem atâtea lucruri, oameni și obiceiuri noi.

Devenisem nerăbdător: setea de necunoscut.

Strada Ștefan cel Mare (strada Mangaliei) e dreaptă, largă și pavată, ca toate străzile tăiate pe sfoară ale Constanței. Și pe stradă viață, o viață gâlgâitoare, de abia trezită din somn. Cum n'aveam astâmpăr să privesc într'o parte și alta, să văd, să văd totul, deodată, în fundul unei străzi din stânga, observ o pânză albastră, cu luciu metalic în soare, ce se îmbină, nu departe cu orizontul. In primul moment n'am putut pricepe ce poate fi arătarea aceea. Dar imediat m'am lămurit, așa singur: e marea. Ce putea să fie altceva? Explicația însă nu mă mulțumea. Cum, așa să fie marea? Se poate? O fâșie albastră luminoasă? Așa o văzusem in fuga mașinii și așa era. Nu mă puteam dumiri. D'apoi marea e mică, îmi ziceam eu. Adică e îngustă: câțiva chilometri dela țărm și se termină brusc ca în fața unui paravan invizibil. Dar dincolo ce e? Cum de se retează, așa, dintr'odată? Și eu, care credeam că marea e mare, adică largă, cât vezi cu ochii în larg, e numai apă. Neajunsul e că vezi puțin nu vezi departe. Și eu învățat cu orizontul larg pe care ni-l oferea podișul Ardealului, dela mine, din munții Sibiului, acum nu mă puteam împăca, cu marea care nu era mai mare de 5—6 kilometrii.

După ce ieșim din Constanța drumul merge câtva timp paralel cu litoralul mării, așa că aveam ocazie să văd marea mai bine. Dar în zadar. Cu cât o vedeam mai mult cu atât rămâneam mai nedumirit. Iar imaginea ei ciudată și surprinzătoare mă obseda. O priveam cu lăcomie. Trupul ei cu sclipiri metalice, cu dunga orizontului apropiat, dincolo de care trebuia să salte marele necunoscut, infinitul, mă atrăgea, mă obseda.

Intre pasagerii din „Rapidul Nr. 1 Constanța-Mangalia" se angajau discuții. Cei cari mergeau mai întâi în această stațiune balneară și maritimă erau foarte curioși. E mare orașul? Sunt hotele frumoase? E scumpă viața? Cum e plaja? Dar băile termo-sulfuroase? Sunt sezoniști? Tot atâtea întrebări preliminare. Eu abia acum îmi descopeream tovarășii de călătorie. Imi părea că i-am mai văzut odată, undeva. Da, îi mai văzusem când s'au urcat în mașină. Dar de atunci par'că a trecut mult, foarte mult, că abia îmi mai aminteam. Lumea impresiilor cari mă copleșeau punea distanțe mari între clipe.

Deodată marea se apropie brusc. Se vedea și un vapor: o pată neagră pe o pânză de staniol.

— Care va să zică asta e Marea Neagră! Și asta e Coasta de Argint! Cum, adică, de Argint? Bine, că doar și marea e de argint și încă de argint viu. A, vezi: Marea Neagră e de argint viu. De ce nu i-o fi zicând: „Marea de Argint?"

Printre gânduri ca acestea ajungem la Tekirghiol. În dreapta un lac cu apa de un albastru închis; iar în fundul lacului multe case aranjate într'un anfiteatru natural.

— În fund e Tekirghiol-Sat, dincoace, în drumul nostru e Tekirghiol-Eforie, acum Carmen-Silva, unde e și gara — se căznea cineva să ne informeze. Când trecem pe lângă lac văd mai întâi „sezoniști" în sumare costume de plaje. Și m'am mirat văzându-i chiar și pe stradă purtându-se în tricouri roșii, albastre, negre, vărgate, având pe umeri doar o mantie lungă și fără mâneci. Singuratici ori în grupuri, bărbați și femei, toți erau veseli.

Vile și hotele mari, într'un ținut secetos, cu salcâmi prăfuiți în soarele acesta mediteran, cu oameni în costume sumare și pestrițe, toate alcătuiau un tablou cu totul nou pentru mine. Dincolo de lac autobusul s'a oprit în fața unui hotel. Câțiva călători s'au coborât să-și potolească setea cu câte-o bere. Aici e o stradă largă cu prăvălii, cafenele, restaurante, stropit proaspăt pe dinaintea ușilor.

— Seara e lume multă pe strada asta. Muzici pe la restaurante și lumină. Acum sezoniștii sunt pe plaje ori la nămol, — explică vecinul meu.

Dar nu mai plecăm. Lipsește domnul inginer, care mai înainte desfășura niște planuri mărețe cari aveau să facă Mangalia o Nice românească și cari pentru împlinirea lor nu cereau decât un singur lucru: bani. Cam mulți, ce e drept. Dar numai atât.

Mangalia

MANGALIA

Domnul inginer soseşte alergând. Pornim mai departe. Cu cât înaintăm, nerăbdarea mea creşte. După câtva timp apare un sat, nu departe de țărmul mării.

— Asta e Mangalia? întreb eu pe vecinul meu.

— Nu, ăsta e un sat. Nici nu vreau să fie Mangalia, îmi zic eu trecând prin el. Un sat dobrogean, cu case scunde acoperite cu olane ori cu tinichea. Un sat mic şi sărac cu o populație amestecată, dar din care nu lipseşte cafeneaua turcească din centru. După aceea trecem prin dreptul farului dela Tuzla, unul dintre cele mai puternice faruri de pe coasta românească.

Câmpia dobrogeană cu porumbişti veştede, prăfuite pe lângă drum, răscoaptă în arşița unui cuptor nevăzut, câmpia aceasta prin care aleargă drumul către Mangalia îmi dă o sensație de sete mare şi de căldură sufocantă. Salcâmii rari de pe lângă drum sunt numai praf, un praf alb. Secetă. Aştept par'că să văd un om cu gura arsă de sete, istovit şi cerându-ne cu ochii stinşi o picătură de apă. Cum pot trăi oamenii în uscăciunea asta, mă întreb şi mă cutremur, ca un copil al munților, deprins cu păduri răcoroase şi muntoase. Căci verile dobrogene sunt secetoase. Şi aici e destul să nu plouă două-trei săptămâni, ca să crezi că n'a plouat de două-trei luni.

Dar în sfârşit se vede Mangalia.

— Mangalia! — a exclamat cineva dintre noi.

— Mangalia! — am exclamat şi eu după el, necăjit că n'o puteam vedea bine din locul meu.

— Mangalia! — cuvânt vrăjit şi melodios ca un nume de fată pe care nu poți s'o uiți, care ți-a intrat în sânge încet ca o otravă. Căci mie mi-a trebuit mult să mă obişnuesc cu Mangalia, să mă împac cu firea ei capricioasă şi abia dupăce m'am despărțit de ea mi-a plăcut cu adevărat. Şi-mi place şi acum că n'o pot uita. Aşa e Mangalia pentru mine, ca o iubită de care m'am lăsat greu cucerit, dar care m'a cucerit definitiv.

Alții se lasă mai uşor cuceriți de ea. O plac cu aceiaş frenezie din prima zi. Asta după temperament. Adevărul e, că Mangalia cucereşte, robeşte chiar şi încă în mod definitiv, că mulți nu mai pot fără să trăiască lângă ea barem o lună pe an. Iar cei cari nu pot s'o mai vadă, o au în suflet ca pe un cântec cu mare putere de vraje.

Dar iată că ne apropiem. Primele case rămân în urmă. Nu înaintăm însă mult şi maşina se opreşte în fața unui hotel. În sfârşit cobor şi eu cu membrele amorțite şi sufletul bântuit de ploaia impresiilor pe cari nici nu le mai pot controla. Ca un năuc umblu printre oameni, întreb, caut, până ce-mi găsesc gazda rânduită dinainte.

Iată-mă în camera mea: o cameră modest mobilată cu două paturi albe, unul pentru mine şi altul pentru prietenul care va veni şi de care începe să-mi fie dor în singurătatea mea. Înlăuntru întunerec răcoros cu geamurile oblonite cu hârtie albastră. Ah, e minunată răcoarea asta în care mă dismeticesc şi semi-întunerecul în care-mi odihnesc ochii speriați de lumina puternică de afară. Gazda mea, un bulgar care de-abia îngână ceva româneşte, mă lasă singur. Mă culc, dar nu pot dormi. Eram dornic să ies să văd Mangalia, să văd plaja şi toate câte sunt de văzut. Dar trebue să aştept până către seară.

Pe la cinci după amiazi ies. Singur. Căldura e aceeaş, filtrată dintr'un calorifer enorm: soarele, prin țevi infinite: aerul. Dar o căldură care te pătrunde încet şi te amăgeşte cu respirația sărată şi răcoroasă a mării. O căldură pe care n'am întâlnit-o până aci.

Până în strada principală trec pe lângă case modeste, împrejmuite cu salcâmi. Ici-colo case noi. Întâlnesc câțiva sezonişti şi câțiva turci băştinaşi. În fața unei case vechi cu olane şi prispă învelită în viță de vie, o familie de turci îşi soarbe cafeaua tradițională la umbra unui dud mare. Bătrânul spătos şi cu barbă, cu fața proptită în palme, priveşte undeva departe, către întinderea mării dela orizont: urmăreşte pâlpăirea unor amintiri, ori ascultă discuția copiilor. Eu mă minunez. Văd mai întâi o familie turcească, la ea acasă. Apoi dau în strada mare, care duce în piață şi pe care am venit dela Constanța. Prăvălii, cafenele, restaurante, oraş. Lume puțină la ora asta. Cobor încet către port. În piață un monument modest în amintirea răsboiului. Din piață drumul scoboară în port. Portul constă dintr'un dig care înaintează în apele mării şi dintr'o mică schelă de fier: puntea de care s'ar putea apropia un vapor mai mic. Căci apa nu e adâncă. Cum cobor, în stânga văd cazinoul, zidit în malul înalt. E vechiu, cu un balcon circular de lemn. Dela poalele cazinoului începe plaja mare, care se prelungeşte în stânga, spre Constanța, câteva sute de metri. E cea mai mare, cea mai largă şi cu nisipul cel mai fin de pe țărmul românesc. Poate cea dela Ecrene să rivalizeze cu ea. Dar acum e pustie. Îmi continuu drumul pe dig. Digul înaintează ca o pânză întinsă pe bolovani enormi, aruncați aşa la întâmplare în poala mării. Piatra acestor bolovani e de origine vulcanică: e un fel de tuf vulcanic, colțuros şi de o mare rezistență. Mă mir însă cum au fost aduse aici blocuri aşa de mari. Digul e larg ca un drum de țară. Din loc în loc sunt bănci. La un moment dat coteşte la dreapta şi după o sută de metri se opreşte în loc. Marea suportă cu greu această săgeată colțuroasă în trupul ei şi de aceea câte odată se înfurie şi vrea s'o sfarme. Dar văzându-şi neputința tot ea se potoleşte, că uneori îți pare că a adormit.

Către capătul digului e o gheretă-cafenea, cu câteva mese mici. Aici se serveşte lapte bătut, iaurt,

covrigi, cafea, bragă și zaharicale. Dela capătul digului privești înainte, în mare, ca la o minune care vrea să te absoarbă în nemărginirea ei. Tresari și-i întorci spatele. De aci Mangalia se vede ca atârnând undeva în aer. Și cu mugetul apelor în urechi te lupți mereu să nu te fure infinitul. Dar Mangalia ți se arată pe încetul ca o fată vicleană și cochetă. Sub seară ea e mai vorbăreață și mai prietenoasă. Iar dimineața te cheamă pe plaje.

SEARA PE DIG

După vre-un ceas de umblet prin oraș m'am întors acasă. Văzusem Mangalia. Ceeace am constatat mai întâi a fost că mă simțiam străin și singur. Nu schimbasem toată ziua două cuvinte. Iar, pe de altă parte, Mangalia, la ora aceea de după amiazi, când am cercetat-o eu mai întâi, se arăta mică și pustie. Pustii erau străzile, pustie plaja, pustiu digul. Câte un turc moțăia la câte-o masă de cafenea, iar bostangiul dormia de-abinelea lângă movila lui de pepeni.

Iar peste pustiul acesta cădea căldura soarelui de August. Locurile arse de soare, cu vegetație fiartă și puțină, cu ziduri împrejmuitoare de piatră galeșe, că îmi părea că la tot pasul trebuie să întâlnesc o șopârlă ori un șarpe făcând bae de soare, locurile acestea de stepă și vecinătatea mării îmi dădeau o sensație ciudată.

Deci aceasta e Mangalia? Geamii turcești, o falnică și nouă catedrală ortodoxă, mare de argint, negustori greci și călduri tropicale? Numai atât? Stând în port mă așteptam să văd apropiindu-se de țărm un caic grecesc din antichitate, cu pânze și două rânduri de lopeți, ca pe vremea când Mangaliei i se zicea *Calatis*.

După cină ies iar, singur și anonim. Soarele, marele stăpân al locurilor, a asfințit peste bordeele tătărești săpate în pământ, la marginea orașului. Strada Mare e stropită și împănată de mese albe pe dinaintea cofetăriilor și restaurantelor, după obiceiul oriental. Strada Mare își așteaptă oaspeții serii, cari au început să sosească. Deodată cu noaptea strada e plină de lume, o lume gălăgioasă, descătușată de orce grije. Lămpile de carbit se aprind una câte una, peste mesele cari se ocupă încetul cu încetul.

În fața unui restaurant o muzică de alămuri. Mă apropiu. Muzicanții seamănă a țigani de mahala, într'o uniformă aproximativă: șapcă albă (murdară) cu lira în față; haină kaky și pantaloni de toate formele și culorile. Oameni de adunat, instrumente ruginite, repertoriu sărac și vechiu.

Mă așez la o masă. Pe dinaintea mea mulțimea sezoniștilor trece veselă și multicoloră sub lumina albă a petrómax-urilor. Mesele din jur clocotesc de veselie. Familii, prieteni întâlniți aici, ori împrieteniți aici în fața mării. Un vals vechiu mă face deadreptul melancolic. Iar veselia oamenilor necunoscuți mă face să mă simt și mai străin. Chipuri de prieteni deacasă, locuri și întâmplări scumpe îmi vin în minte.

Apoi mă scol dela masă. Mă amestec în mulțimea străzii. Trec de câteva ori în sus și în jos, apoi cobor în port. Pe drumul digului în mare nu sunt lumini. Nu e nici lună. Doar argintul stelelor cerne o forforescență palidă în întunericul negru de peste ape. Grupuri, perechi și singuratici, tăcuți ori vorbind în șoaptă, se plimbă pe dig. Unii șed pe băncile de pe margine și privesc către frământarea întunecată a apelor fără sfârșit. Larma orașului de pe mal se revarsă ca din văzduh, iar luminile lui par'că plutesc în aer.

Înaintez împrejmuit de lăcomia apelor, cari din când în când se izbesc în coastele digului cu sgomote surde. Asta mă face să tresar, căci mi se pare că drumul de sub tălpi stă să se surpe în adânc. La ghereta-cafenea de către capătul digului o lampă mică luminează câteva mese ocupate. Doi copii sparg alune americane, iar un domn bătrân privește în larg, gânditor, peste tovarășa lui din față.

La capătul digului mă opresc în fața mării și a nopții adânci. Frământarea apelor dela picioarele mele o simt ca pe-o chemare ademenitoare a negrelor adâncuri, iar întunericul nopții peste ape par'că vrea să mă ia în brațe către neantul lacom. Teama mă cuprinde și pășesc, instinctiv, înapoi din calea mâinilor nevăzute cari vor să mă tragă către ape și noapte.

Mă așez pe prima bancă din apropiere, și privesc, mai sigur pe mine, către noaptea apelor. Bolovanii pe cari călărește șoseaua digului în inima mării, se luptă în continuu cu valurile, cari uneori mă stropesc cu mânie greu reținută. Dar întunericul pălește într'o parte. Țesătura de lumină din fundul lumii se îngroașe în spărtura de noapte: *răsare luna pe mare*. Pe încetul fântâna de lumină își întinde razele peste întunecimea apelor, iar văzduhul se aureolează ca în jurul unui cap de sfânt. O vraje mă cuprinde, mă absoarbe către izvorul luminii. Umărul de aur al lunii se ridică peste pânza apelor. Iar apele întind potec poleit de lumină, de acolo din fundul lunii până la picioarele mele. Lumina joacă pe spinări de valuri. Marea pare înfiorată de sărutul mut al luminii, iar noaptea își ascunde armiile morții.

Dunga neagră a orizontului de ape taie luna în două. Cărarea luminii peste ape se întărește. Acum luna se reazimă întreagă pe marginea întinsului negru. Aurul luminii e tot mai greu în spinarea valurilor. Tot mai greu și tot mai luminos. Privesc înainte. Cărarea de lumină peste ape mă îmbie către altă lume. Ea par'că a pornit anume să mă găsească, să mă ducă de aici, din singurătatea mea întunecată. Chiar îmi vine să scobor și să calc în pulberea ei de aur către lumea ei de lumină...

O, dar răsăritul lunii la Mangalia l-am urmărit de multe ori şi mi-a țesut în suflet pânza fină a desfătării celei mai înalte. Poate în acele ciasuri de noapte pe mare, cu răsărit de lună, s'a lămurit mai întâi în mine, glasul puternic al Ziditorului lumii, şi chemarea înaltă, a vieții de taină...

Şi luna se ridica pe firmamentul nopții, ca un lampion de carnaval, iar întinderea negrelor ape îi sorbia surâsul de lumină. Deodată se aude o muzică lină, ca din depărtare: un patefon suspină pe aproape. Plec să-l caut. Il găsesc la capătul digului, jos, pe bolovanii de lângă apă, înconjurat de-o ceată de băieți şi fete. Şedeau pe bolovani tăcuți, cu privirile pierdute către oglindirea fermecată a lumii în valuri. Vraja mării îi absorbise cu totul. Doar când se termina discul, unul din ei îl întorcea. I-am lăsat acolo tolăniți pe spinări de bolovani ca pe răzoare cu muşchiu moale, hipnotizați de privirea focoasă a lunii.

Când m'am întors acasă, strada Mare începuse a se elibera. Frumoasa catedrală îşi înălța turlele argintii către lumina lunii ca două brațe spre vecinica rugăciune a pământului. Casele turceşti visau în pridvoare de lună. Duhul vechiului Calatis se ridica de pe ruine.

PE PLAJE

Apoi în fiecare seară mă duceam pe dig să mă pierd în lumea de taină a nopții peste ape. Incepea să-mi placă Mangalia chiar şi în exilul meu de singuratic. Dimineața mă duceam pe plaje, după amiazi la *băile termo-sulfuroase*, iar seara pe strada Mare şi pe dig. La vre-o 10 zile a venit şi prietenul Mitiu Olariu. Când a venit el îmi părea că sunt într'o lume nouă. Zece zile de singurătate mută în mijlocul unei lumi vesele, în nişte locuri de vraje şi de mare taină, mi-au adunat în suflet o moleşală adormitoare. Dar lângă spiritul vioi a lui Mitiu Olariu, m'am desmeticit ca dintr'o vraje. De abia acum începeam să deschid ochii şi să judec lucrurile. Căci în viața de unul singur adunam doar impresii şi mă lăsam visului.

Ceeace se întâmplase în prima seară pe dig — *vraja mării,* — s'a repetat şi în dimineața următoare, sub alte forme de încântare, pe plaje. M'am trezit târziu în camera mea cu ferestre oblonite cu hârtie albastră era întuneric. Ziua de afară era orbitor de luminoasă. Pe străzi întâlnesc sezonişti întârziați, mergând către plaje în costume sumare cum îi văzusem la Tekirghiol. Nu cobor în port ci din strada Mare, dau în aleia de pe malul înalt al mării cu vile noi şi locuri parcelate. Jos, sub mal, se întinde plaja cea mare, plină de lume.

Spectacolul era impunător. M'am oprit puțin în loc, uimit. O lume de culori şi de lumină scânteietoare mi se amesteca înaintea ochilor. Corturi de pânză, descoperite, umbrele enorme, colorate, înfipte cu un picior în nisip; tricouri pestrițe presărate pe plaje ori săltând în valurile mării; iar în văzduh pluteau zmei de diferite culori şi forme, — bucuria copiilor, — aceasta era plaja la ora aceea de dimineață. Şi peste această simfonie de culori şi lumină se răspândea melodia muzicii, acompaniată de frământarea apelor.

Mangalia: Viața pe plajă

Vrăjit, cobor jos pe un potec săpat în mal. Nisipul gri de sub tălpi îl simt mărunt, făinos şi fierbinte. Il iau în palmă să-l văd mai bine. La început nu-mi puteam explica ce proveniență poate fi. Apoi am aflat că provine din carapacea osoasă a scoicilor de mare. Piciorul mi se afundă în nisip. Vântul suflă răcoros de către mare. Infiorarea lui e ca un ventilator binefăcător. Muzica e instalată într'un chiosc în marginea mării. Vântul se joacă cu melodia ei iar vâjeitul mării îi dă un farmec deosebit.

Mă retrag de-oparte şi mă desbrac. Imi scot cearşaful din servietă şi mi-l întind pe nisip. Apoi mă las în seama soarelui. Indată mă cuprinde o moleşală. Dar vântul e delicios. Respirația lui este şi răcoroasă şi te apără de vâlvătăile căldurii de sus. Imi pun pălăria de paiu pe față şi mă pierd în moleşala căldurii, în cântecul muzicii şi în vâjeitul îndepărtat al valurilor. Simt cum mă înalț şi mă împrăştiu în văzduh, ca o ființă de abur, fără gând, depersonalizat. Par'că plutesc în vânturi calde şi stau s'adorm...

De teamă să nu mă pierd, îmi ridic pălăria de pe față şi-mi țin streşină cu ea ca să pot vedea plaja şi marea. Peste larma oamenilor, peste sunetele muzicii şi peste isonul apelor, se vede în fund pânza lucioasă a mării suind către orizontul alburiu. Depărtările de lumină, de dincolo de dunga orizontului mă răpesc, pe aripile unei melodii, către taina infinitului. Nicăiri ca în fața mării nu simți mai puternică prezența Infinitului, a Vecinicului şi a nimicului trecător care eşti tu, aici pe pământ. Iar asta îți strecoară în suflet o tulburătoare nostalgie: sufletul îşi simte aproape lumea lui, Izvorul din care a purces şi în care doreşte să se întoarcă.

Prin aceasta marea înalță, inobilitează pe om, împreunându-şi terapeutica fiziologică cu cea spiri-

tuală. Căci în fața infinitului, acolo unde simți aripile Dumnezeirii, nu poți fi mândru, rău sau avar. O pace de dragoste și bunătate ți se întinde în suflet. Te simți mai bun. Marea umanizează.

După ce m'am prăjit vreme de numai 5 minute, m'am îmbrăcat. Baia de soare trebuie făcută după rețetă, altfel te arzi pur și simplu. Pielea trebuie obicinuită cu soarele.

BĂILE TERMO-SULFUROASE

Pe lângă plaje minunată, Mangalia mai are și ape termo-sulfuroase de-o putere tămăduitoare rară. Izvorul e la marginea orașului, lângă lacul Mangaliei. Lacul acesta, adânc însă nu prea lat, șerpuiește printre niște dealuri roșii. La un capăt se desparte de mare printr'un prag de pământ. Era odată vorba că în lacul acesta să se amenajeze baza navală militară. Dar s'a renunțat că e prea aproape de granița bulgară.

Dela poalele unui mal de lângă lac izvorăsc ape termo-sulfuroase. Aici s'au făcut instalații de băi calde. Un autobus care pleacă din piață duce și aduce pe pacienți. Pentru mine era însă o plăcere să merg pe jos până la băi (distanță de 2 Km.). Treceam pe lângă o vie și pe lângă cimitirul mohamedan: un loc împrejmuit cu un șanț și presărat cu pietre și mușinoaie mari. De lângă cimitir se vede toată Mangalia. In apropiere se află o geamie părăsită. De toate sunt două geamii în Mangalia, o catedrală românească și o biserică grecească.

Inainte de a ajunge la băi dădeam de un izvor cu apă sulfuroasă. Imi scoteam paharul și beam ținându-mă de nas să nu simt mirosul de ouă clocite. Apa aceasta e bună pentru bolile de stomac. Băile sunt foarte căutate, dar puterea lor tămăduitoare nu este destul de cunoscută în țară.

Apus de soare

CALATIS

Dar Mangalia de acum se pare că e departe de ceeace a fost vechiul *Calatis* ce începe a fi desgropat din pământ. Sau cel puțin din punct de vedere comercial grecescul Calatis era într'o stare înfloritoare, pe când Mangalia de azi e numai o stațiune maritimă cu o plaje minunată, și cu niște ape miraculoase. In portul ei nu se abate decât câte-o corabie cu lemne de foc. Calatisul era însă un port tot așa de însemnat ca Tomis și Dionysopolis (Balcicul).

Ruinele Calatisului vorbesc despre vremea lui de înflorire. In plimbările noastre cu Mitiu Olariu ne-am dus de multe ori pe ruinele desgropate ale Calatisului. Săpăturile sunt la început. Calatis era o cetate așezată într'o poziție strategică bine aleasă. Așezat cu o latură pe malul înalt al mării, iar cu altă latură pe malul unei văi adânci, Calatis era înconjurat de ziduri groase și înalte. Nu era o cetate mare, dar era bogată. Azi se vede bine vatra unui templu care se sprijinea odată pe frumoase coloane de piatră cioplită frumos. Coloanele zac trântite la pământ, rupte și roase ca niște oseminte dintr'un trup măreț.

Pe aceste ruine s'a inspirat prietenul *Olariu*, favorizat al muzelor, iar într'o noapte n'am putut dormi tot auzindu-l scandând în șoaptă versurile unui sonet. Mai ales un vers nu-i plăcea deloc: îl tot sucea și-l întorcea până la disperare. Eu, deși mă enervasem, nu cutezam să-l intrerup. Abia la ziuă am adormit. Dimineața m'am trezit târziu. El era sculat. Indată mi-a citit triumfător următorul sonet, publicat apoi în revista „Țara Bârsei" dela Brașov:

CALATIS

Talazurile negrelor ținuturi
Se sbat, plângând, în coastele cetății,
Ca 'n ceasul cel din urmă-al judecății,
Iar luna 'mbracă zarea 'n mii de fluturi.

Neptun, strein de vraja noutății,
Se sbuciumă 'n eternele 'nceputuri.
Și 'n spasmul fulgerărilor de scuturi
Ard palide făclii singurătății.

Prelung vestesc în zori de zi cocoșii
Lumina strălucirii de-altă dată.
Iar zorile, din ce în ce mai roșii,

Innoată 'n marea încă ne'mpăcată.
Și trec peste ruine albatroșii
Și 'n van le-aruncă meiu la geam o fată.

MANGALIA PITOREASCA

Cât am stat în Mangalia am văzut mulți pictori șezând pe trepiede la un colț de stradă ori la o răspântie, schițând un peisaj ori chiar turnându-l în culori. Am aflat apoi că Mangalia are mulți pictori cari o prețuiesc pentru farmecul cu care ea încântă ochiul. Și îmi amintesc că în toamna care a urmat acelei veri, la Mangalia, vizitând la București expoziția de pictură și sculptură a „Celor patru" (N. Tonitza, Fr. Șirato, Șt. Dumitrescu și O. Han) am regăsit pe multe pânze colțuri din Mangalia: „Pe plaje" (Mangalia, „Cafenea", (Mangalia), etc. căci Mangalia are un pitoresc al ei, un suflet al ei, un farmec care te captivează pe încetul, dar sigur.

NICOLAE VONICA

DIN POEZIA CEHĂ

Dorință

De ANA JIRÁSKOVÁ-PEȘKOVÁ

O, alta-i răsplata ce mintea-mi cerșește,
Decât e aceea ce-o lume-și dorește!
Chiar soarta să n'aibă putința s'o ia,
Și nici veșnicia în drum să nu-i stea.

Așí vrea ca să-mi fie scris neted pe frunte,
Dormind lin în raclă: om fost-a, să'nfrunte!
O inimă-avut-a, el darnic a dat-o
Și lumea întreagă mi-a îmbrățișat-o.

Mai mult ca la sine la suflet ținut-a,
La Domnul cu-acesta curat apărut-a.
Iubind omenirea el ceru-a găsit,
Surâsuri și pace, lumina 'mpărțit.

Copil, cerșitor, domnitor — cu toți frate —
Găsea fire din Domnul la toți resfirate.
Om prins-a cu plasa din valul ce'nghite
Și 'n nopți tremurat-a după-oi rătăcite.

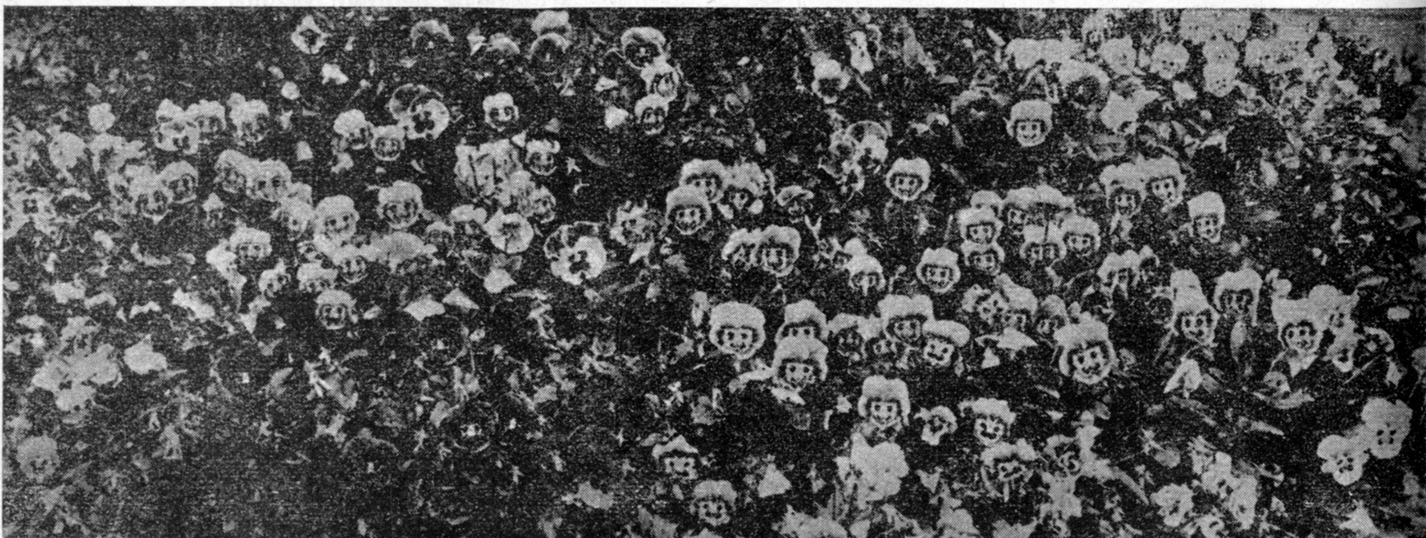
Așí vrea ca să-mi fie în ceasul plecării
Chiar paznicu-mi înger, cu dalta în mână,
Graveze noblețea, răsplată schimbării:
Din trupu-mi o marmoră albă rămână.

traducere liberă de
LIBUȘA MONASTERIANU și H. P.-PETRESCU

Ana J. Peșková

Notă: Doamna A. Jirásková-Peșková are un bun nume de poetă în literatura cehă actuală. In 1921—1926 a fost în mijlocul nostru ca doamna consul Jirásek în Cluj. Societatea românească o ține minte ca pe o ferventă propagandistă pentru apropierea celor două popoare. Acum trăiește în Polonia, în Lwow (fostul Lemberg), cu soțul dsale, consul cehoslovac acolo.

Nu-i o ceată de copii în scufițe albe de iarnă, ci un strat de pansele

TEATRUL NOSTRU

CERURILE SPUN

MISTER CREȘTIN ORTODOX

SCENA IV

IACOBAEUS, ȘORBAN, ION, BERTHOLD, BRIGHIT

BRIGHIT (calmă). Voiam să frâng acest tablou... Spuneți și voi, nu făceam bine?...

TOȚI. Ba da...

BRIGHIT. Și el nu m'a lăsat... (ironic). Lămuriți-l voi... pe mine nu m'a ascultat... Bună ziua prieteni... (către Ion) Bună ziua, Ioane... (Brighit pleacă, Ion se așează pe un scaun).

IACOBAEUS (către Ion). Brighit are dreptate... Lucrarea ta e, nu numai urîtă, dar și falsă... și poate e urîtă, tocmai fiindcă-i falsă...

ȘORBAN. Trebue să iei o hotărîre, Ioane... Sălbătăcia ta a început să strige... Te faci de râs și ne faci de râs...

ION. Învață-mă tu cum să purced...

ȘORBAN. Amestecă-te și tu în vieață... Ia seama la ce se discută împrejurul tău... Ia-mă de pildă pe mine... Am venit deodată... Amândoi sălbătăciți de o vieață petrecută neomenește în văgăunile munților... dar eu, imediat mi-am scos de sub obroc lumina spiritului critic, pentru a mă pune la curent cu toate marile frământări ale secolului... In știință, m'au convins demonstrațiile lui Copernic, cât și experiențele lui Servet, repetate înaintea mea cu multă pricepere și îndemânare, de Iacobaeus... In filosofie însă Pomponazi, autorul lui favorit, n'a putut să mă atragă... Asta nu însemnează îndărătnicie, ci dimpotrivă, o putere mai mare de judecată... Am rămas deci credincios nemuririi sufletului, deși discuțiunile avute mi-au îndreptat credința către Calvin... Tu ai rămas tot Ion Cornea, din ținutul Murășului...

ION. Ce trebue să fac?

ȘORBAN. Să te îndârjești împotriva ta... Să-ți frângi cu mâna par'că, trecutul, cum Brighit voia adinioarea să-ți frângă tabloul. Amintește-ți mereu de gândul bătrânului. Pentru ce ești aici?... Ca să te înalți... s'ajungi un om demn de viitorul ce ți-e rezervat...

ION. Povățuește-mă tu...

ȘORBAN. Mai întâi, să-ți schimbi numele... Ce-i aia, Ion Cornea?... Numele nu este un simplu semn de deosebire dintre inși... Asta-i un folos de cireadă. Numele este o putere, care împinge, sau dimpotrivă apasă... Iți trebue un nume răsunător... De pildă Iohanus Cornaeus... Ianos Cornelyi...

ION. Și apoi?

ȘORBAN. Devotează-te cu toată patima chestiunilor filosofice și religioase... Când vei ajunge domnitor, trebue să potrivești poporului tău, religia de cuviință. Szentivány umblă să vă catolicizeze... Treaba lui! Mie astă religie nu mi-e dragă... Dar nici schismatici ortodocși nu mai puteți rămâne, căci această învechită religie vă ține în veșnică adormire... Nu e așa Iacobaeus?..

IACOBAEUS. Fiindcă mă întrebi, cinstit îți voiu răspunde... De bună seamă, că prietenul nostru Ion puțin progres a făcut în mijlocul nostru... Dar la această încetineală, suntem și noi vinovați... Suflet plăpând, noi n'am știut să-l creștem... l'am amestecat dintr'odată în furtuna discuțiunilor noastre...

ȘORBAN. Poate că ai dreptate...

IACOBAEUS. (cătră Ion). Uite, Ioane... tu, de azi înainte, să faci abstracție de ce ai auzit la noi, dar și de tot ce-ai auzit la tine acasă... și începi dela capăt învățătura ta, cu cea mai mare cinste cu putință... Singur să vezi, singur să judeci, singur să te convingi... Azi de pildă, vei merge cu mine în beciul capelei spitalului, unde îți voiu tăia un cadavru...

ION. Nu, nu... Mă tem...

IACOBAEUS. Trebue!... A fost vorba de cinste... Trebue să cunoști realitatea... Vrei s'ajungi pictor desăvârșit...

ION. Da, da...

IACOBAEUS. Atunci, realitatea...

ION (trist). Cât sunt de felurite gândurile asupra artei... Fiecare vede altceva... Geanleone, gloria... Brighit, pasiunea...

ȘORBAN (vehement). Nu... Puterea!...

IACOBAEUS (rece). Realitatea... atât! Lumea nu poate, și nu trebue fi făcută mai frumoasă decât este... (schimbă vorba). Dar să mergem... e târziu.

ION. Eu mai rămân să lucrez...

IACOBAEUS. Trebue să ne grăbim... până la spital e cale lungă...

ION. Eu nu merg...

IACOBAEUS. Vezi?

ȘORBAN. Trebue... haide!...

ION. Prieteni, lăsați-mă să cuget... Să mă obișnuesc cu gândul...

IACOBAEUS. Bine... Te lăsăm... (râzând). Poate deocamdată e și prea mult... să vii cu stomacul plin la preparație anatomică...

ION. Lăsați-mă să mă gândesc... să mă obișnuesc...

(Cei trei prieteni ies).

SCENA V

ION, apoi BERTHOLD

(ION începe să lucreze; se întoarce BERTHOLD).

BERTHOLD. Ioane...

ION. Ce-i, Berthold?... Pentruce te-ai întors?

BERTHOLD. Pentru tine... Ai băgat de seamă muțenia mea de-adineaori?...

ION. Da.

BERTHOLD. Intre tine și ei, s'a desbătut un proces...

ION. Și-mi pare că ei au dreptate...

BERTHOLD. Hotărît, da... Insă numai ca scop, nu și ca mijloc... De aceea, m'am întors... Eu îți sunt prieten... Și ceilalți te iubesc... dar îngâmfați de știința lor, nu sunt în stare de nici-o jertfă acestei științe...

ION. Berthold, o groaznică taină muncește sufletul meu...

BERTHOLD. O știu... Taina, care-ți leagă sufletul de lumea spiritelor... Vezi tu... omul este ca un lac, ce dintru început s'a despărțit de mare... La tine însă, zăgazurile pământului s'au rupt și marea s'a năpustit în cuprinsul lacului, care astfel prins în trup străin, nu se mai poate cunoaște nici pe sine, și nici făptura care l-a înghițit...

ION. Berthold sunt nefericit... O iubire nefirească mă copleșește ca o vijelie...

BERTHOLD. Prea bine... De ea avem lipsă, căci ea va svânta pământul și-l va scoate la suprafață...

ION. Mă simt îmboldit de îndemnurile artei noi și... de fiorii dragostei nelegiuite... Iar față de această năvalnică putere, mă simt fără apărare...

BERTHOLD. Iți lipsește apărarea simțurilor...

ION. Ce să fac, Berthold?

BERTHOLD. Să te redai simțurilor... Să te redai fericirii.

ION. Și cum?

BERTHOLD. Prin bunul cel mai de preț al omului, prin cunoaștere...

ION. Oare nu sunt prea slab?

BERTHOLD. Ești... Dar tămăduirea ta intră în știința mea. Te voiu întări prin polarizarea însușirilor tale fizice și intelectuale... Și apoi, prin împroșcarea lor în fiecare părtăcică a făpturii tale... Și odată simțurile tale astfel pregătite, tu vei cunoaște totul... și misterul artei... și adevărul științei.

ION. Și iubirea ei?

BERTHOLD. Mai ales iubirea ei!...

(Cortina).

TABLOUL V

Anticamera vrăjitorului. O perdea separă anticamera de laborator. La tragerea perdelii, apare laboratorul cu toate uneltele magiei.

SCENA I

ION, BERTHOLD

ION. Incep să mă tem...

BERTHOLD. Curaj!... Te-am adus aici, ca să-ți scutesc lungul stagiu al pregătirii. Maestrul Nicolaus Valentin, din familia acelui Bazil Valentin care a descris azotul filosofilor, este un învățat și un terapeut renumit... Insuși Paracels se consultă cu el...

ION. Mi-e frică...

BERTHOLD. Fără această ședință de purificare, ai trebui să suporți o serie de probe și un adevărat interogatoriu... Altcum, n'ai putea fi primit la inițiere... Vezi tu, azi ocultismul are numeroase ramuri... însă, în oricare din ele pregătirea este obligatorie...

ION. Nu știu de ce sunt atât de tulburat...

BERTHOLD. Curaj, prietene...

ION. Nu curajul îmi lipsește... Dar o virtute mai adâncă mă împiedică par'că, să stărui...

BERTHOLD. Superstiție... Superstiție...

ION. Frate, iartă-mă... Totuși, îți mărturisesc cinstit, în clipa aceasta, încep să mă îndoiesc...

BERTHOLD. Să te îndoiești? De cine?... De răul, care durează în tine?... Sau de trecutul tău, care, azi, trebuie topit și scurs în crăpăturile pământului?

ION. Acel trecut e par'că totdeauna cu sufletul meu... Iată că mă tem, să nu mă golesc de el și să rămân deșert, ca un trup fără măruntaie...

BERTHOLD. Acel trup ți se va umplea la loc...

ION. Cu ce?

BERTHOLD. Cu toate elementele cunoașterii...

ION. Voiu cunoaște?

BERTHOLD. Tot.

ION. Dar cu ce preț?...

BERTHOLD. Prețul nu însemnează nimic... A ști, asta-i bucuria supremă...

ION. Iată, că și Iacobaeus mă îmbie la aceeași bucurie...

BERTHOLD. Iacobaeus e un băiat bun... dar el va rămâne de-a-pururi străin de adevăr...

ION. De ce?

BERTHOLD. Ți-am spus... fiindcă-i lipsește credința...

ION. Atunci, nu voiu fi despărțit de Dumnezeu?

BERTHOLD. Dimpotrivă!... Tu îl vei cunoaște.. Tu vei avea, ceeace nici știința lui Iacobaeus, necum vechile tale practice bigote nu-ți pot dărui... Căci, dacă Dumnezeu nu poate fi demonstrat prin știință, cu siguranță El este nimicit printr'un mort ritual...

ION. Oare, nu religia noastră creștină ne arată pe Dumnezeu...

BERTHOLD. Nu... Religia creștină e o mică parte din adevărata și unica religie... religia principiului infinit...

ION. Dar care este acest principiu?...

BERTHOLD. Tăcere... Marele maestru... (intră vrăjitorul).

SCENA II

ION, BERTHOLD, VRĂJITORUL

BERTHOLD. Maestre, iată aci un tânăr, ce dorește inițierea...

VRĂJITORUL. Este el pregătit?

BERTHOLD. Nu încă... Plutesc în el vechile spirite ale superstiţiei religioase... De aceea l-am adus la tine, ca printr'o acţiune energică, să-l depurezi de adus la toate otrăvurile sufletului...

VRĂJITORUL (către Ion). Doreşti purificarea?...

ION (slab). Da...

BERTHOLD (intervenind). Sufere un „ascendent fatal"... şi vrea, prin polarizare, să-şi îndrepte lumina voinţei, în direcţie contrară...

ION (mai curajos). Da...

VRĂJITORUL. Să ştii... puterea mea e imensă, faţă de cei ce cinstit doresc iluminarea... dar e fără graiu, cu cei slabi de virtute...

ION (către Berthold). Mi-e teamă...

BERTHOLD. Brighit...

ION (către vrăjitor). Am puterea...

VRĂJITORUL. Bine... să trecem la operaţie... (lui Berthold). Prietene, treci alături... Lasă-ne singuri... te voiu chema la sfârşit... (il ia la o parte). Persoana, asupra căreia trebue să se concentreze efluviul voinţii, e pregătită?

BERTHOLD. Va fi aci, la sfârşitul şedinţei...

VRĂJITORUL. Bine... Du-te şi aşteaptă... (Berthold pleacă).

SCENA III

ION, VRĂJITORUL

VRĂJITORUL. (Trage perdeaua. In fund, apare atelierul de vrăjitorie). Prietene, înainte de a trece la înfăptuire, mă simt dator a-ţi da câteva indicaţiuni... Dispreţuiesc, ca pe nişte grosolane erori ştiinţifice, sălbatecele rituale ale Sabatelor, la care părtaşii vin călărind pe cozi de mătură... Nici puterea Diavolului, în deţinerea marelor secrete, n'o aprob, deşi e o teorie admisă de mari gânditori ai timpurilor, dintre care ar fi suficient a-ţi cita pe savantul savanţilor, pe Pic dela Mirandola şi pe colegul şi prietenul meu din Paris, Jean Fernel... Voinţa... Atât!... Preschimbarea unui element implică fatal distrugere... Ai auzit, de bună seamă, de licantropie, adică de preschimbarea, prin voinţă, a oamenilor în lupi... Când persoana opusă e lupoaică şi tu trebue să fii lup... (îi întinde o cupă). Bea acest filtru.

ION. Mi-e teamă...

VRĂJITORUL. Bea fără grijă... Băutura aceasta rupe toate legăturile, care ţin încătuşată voinţa...

ION (bea).

VRĂJITORUL (ia sabia vrăjită şi descrie cu ea, cercul magic). Prin acest cerc magic, ferit de spiritele rele, Iohanus Cornaeus, vei privi propria-ţi schimbare, obţinută exclusiv prin a ta voinţă... Incepe... (Vrăjitorul stinge lumânarea. Intuneric. O candelă. Se aude vijelia).

VOCEA I (tânguitor). Luaţi seama... In sânul vieţii cosmice a tresărit fiorul unei lumi noi...

VOCEA II (cu gemete). Ajutor!... Ajutor!... Furtuna vrea să smulgă vieaţa, din tiparele pământului...

ION (speriat). Ce e?

VRĂJITORUL. Incepe eliberarea şi proiectarea ta în cosmos...

ION. Mi-e teamă...

VRĂJITORUL (îi dă un inel). Eşti încă înlănţuit... Trage în deget inelul lui Solomon, împodobit cu piatră din cuib de pupăză... Prin toarta lui vei vedea totul, fără să fii văzut... Şi acum, vorbeşte...

ION (dupăce a tras inelul). Cumplită luptă s'a dat şi se dă, în sufletul meu... Am fost trimis de-acasă împotriva vrerii mele... Mă lega acolo o lume...

VOCEA I. Desferecaţi lanţurile stelelor, pentru ca în hora zodiacului, să se prindă sâmburele de lumină...

VOCEA II. (Tânguitoare). Nefericire!.. Pământul se usucă de prea multă arşiţă... şi ameninţă să se prăbuşească în pulbere...

ION. Maestre, fă să înceteze vocile astea...

VRĂJITORUL. Continuă să vorbeşti... In curând n'o să le mai auzi...

ION. Am fost trimis de-acasă, ca să cuceresc gloria şi puterea...

VOCEA I. Cerul e gata... Daţi drumul, puterii!...

VOCEA II. Apă... apă vie!...

VRĂJITORUL. Lupta e grea... Trebue să mă slujesc de furca magică (ia furca şi-o pune la piept şi cu ea, începe a merge prin odaie, afară, se porneşte vijelia. Vrăjitorul se opreşte lângă Ion şi cu furca, se învârteşte în jurul lui, ca şi cum ar vrea să descopere ceva ascuns).

VOCEA I. Sdrobiţi... sdrobiţi...

VOCEA II (cu glasul Filofteiei). Ioane... Ioane... (Vocile se amestecă cu vijelia şi tunetele. Deodată un trăsnet. Furca vrăjitorului s'a oprit în pieptul lui Ion).

VRĂJITORUL. Omule, ce faci?...

ION (halucinat). Ce-am făcut?

VRĂJITORUL. Porţi, în timpul slujbei de curăţenie, punga cu întunecimi...

ION. Nu înţeleg...

VRĂJITORUL. Ai la tine, ascuns, un talisman fermecat...

ION. Da. (Afară vijelia, ca lupta spiritelor).

VRĂJITORUL. Puterea lui e nemărginită, fiindcă în el, e concentrat sufletul tău în întregime... Vrei înălţare?...

ION. Ce trebue să fac?

VRĂJITORUL. Iată aci, nicovală şi ciocan...

VOCEA I. Bucuraţi-vă... Chipul cel adevărat se desprinde din robie... Bucuraţi-vă...

VOCEA II. Nu stricaţi lumina întunericului prin întunericul luminii...

ION. Incetaţi voci...

VRĂJITORUL (îi întinde ciocanul).

ION (smulge dela gât, iconiţa şi o pune pe nicovală. Afară vijelie. Ion ridică ciocanul şi trage. In fund, se luminează şi apare biserica, Filofteia şi copiii. O clipă, tăcere). Ce-i asta?

VRĂJITORUL. Ai ajuns în miezul talismanului... Acum începe marea încercare... Puterea ai dobândit-o... Va să ştii a o folosi... Căci iată şi piedica (arată spre biserică).

ION (infuriat). Cum? Această nemernică zidire e lespedea sufletului meu?...

VRĂJITORUL. Da.

ION (halucinat). Atunci, să n'o mai văd în vieaţa mea.

VRĂJITORUL. Ai toate puterile...

ION. Să vină vijelia şi s'o prefacă în nor de pulbere... (se aude vijelia; când se face lumină, biserica-i intactă).

VRĂJITORUL. O apără statornicia unei fecioare...

ION. Să vină ploaia şi să gonească orice suflet viu... (se aude ploaia; când se face lumină, biserica-i intactă).

VRĂJITORUL. O apără pomii codrilor...

ION. Să cadă, atunci, trăsnetul... (cade trăsnetul).

VRĂJITORUL. O apără crucea...

ION. Puteri ale naturii, toate la un loc...

VRĂJITORUL. De ce vrei să te foloseşti de puterile naturii, când puterea ta e neasămuit de mare? Iată aci, pe altarul magic, ai praştia încărcată cu piatră de topaz, care alungă orice gând potrivnic... Ţinteşte drept în vârful crucii... Batjocura e mai năruitoare decât căderea trăsnetului.

ION. (Fără să mai aştepte, aleargă, pune mâna pe praştie, şi trage. Prăbuşirea bisericii, ţipete de copii, intuneric).

SCENA IV

Când se luminează scena, Ion doarme. Vrăjitorul vorbeşte cu Berthold şi Brighit.

BERTHOLD. A fost grea încercarea?

VRĂJITORUL. Foarte grea... A trebuit să folosesc un filtru puternic şi mult din instrumentarul arsenalului...

BRIGHIT. Dar acum, e vindecat?

VRĂJITORUL. Deplin vindecat...

BRIGHIT. Când o să pot cunoaşte...

VRĂJITORUL. Chiar dela a sa sculare...

BRIGHIT. Atunci iute... iute... Mi-i dor de el...

VRĂJITORUL. (Il atinge cu mâna). Scoală Ioane... (către Berthold). Noi, plecăm... pentru ca voinţa concentrată să se proiecteze în ea... (către Ion) Scoală, Ioane...

(Vrăjitorul şi Berthold părăsesc odaia repede).

BRIGHIT. Ioane... Ioane...

ION (desmetecindu-se dă cu ochii de Brighit). Brighit, vreau să ucid pe Geanleone...

BRIGHIT (cu braţele intinse). Omoară-l...

CORTINA.

(Va urma) VICTOR PAPILIAN

DE VORBĂ CU MINE ÎNSUMI

Ceeace mai cu seamă trebuieşte

Mai multă hărnicie şi mai puţină huzureală; mai multă muncă şi mai puţină comoditate; osteneli şi iniţiative cu grămada — plăceri cu măsura. Numai aşa viaţa-şi răscumpără menirea nobilă pentru care Dumnezeu a trimis-o pe pământ. Numai aşa se pot pune şi altfel de cununi pe mormântul ce se deschide proaspăt fiecăruia din noi, când ne vine vremea, decât coroanele şi braţele de flori cu cari cei de-un sânge şi de-o simţire cu noi îneacă ţărâna umedă şi tristă. Mă gândesc la cununile izbânzilor strânse tot câte una, cu sudori, cu trudă şi maicuseamă cu inimă bună. Mă gândesc la florile cari rămân deapururi pline de sevă şi de nemuritoarea putere ce nu le lasă nicicând să se veştejească: faptele noastre, roadele noastre văzute, durabile, icoana amintirii noastre aninată în cămările sufletelor acelora pentru cari de şaptezeci de ori câte şapte am ştiut şi am vrut şi am izbutit să fim uneori sprijin, alteori călăuză sau o undă aducătoare de lumină în durerile lor, în îndoielile lor, în nevoile lor. Rostul mare şi sfânt al trecerii noastre prin lume îl rezumă magistral imperativul: să munceşti! *Fiecare acolo unde-i pus de Dumnezeu şi de oameni. Nu mă va acuza nimeni, cred, că „tuşesc protestant", dacă poposesc puţin pe marginea unui fel de-a munci inimos, ce-l întâlnisem întâmplător la o lectură fugară a unei reviste, câteva clipe mai înainte. In unele ţări dinspre soare-apune, s'a sărbătorit de curând centenarul marelui predicator Charles Haddon Spurgeon. Lucrul care a prilejuit, fireşte. numeroase rememorări, în presa străină. Două exemple elocvente despre felul cum înţelegea să lucreze fără zăbavă acest titan — la primă vedere cam deplasate; la o alta, altfel mi-au reţinut interesul, îndeosebi. Iată-le.*

Mijloacele de aerisire ale bisericii londoneze New-Park, erau insuficiente. Comitetul bisericii, a luat „în discuţie" problema.

O tristă experienţă ne-a învăţat demult că dacă vrei să nu mai isprăveşti niciodată un lucru, îl dai pe mâna unei comisii care, negreşit îi face prohodul. Propoziţie care şi acum un veac tot atât adevăr cuprindea. Spurgeon a rezolvat-o singur şi cât se poate de expeditiv: a spart geamurile bisericii şi desigur, în condiţiunile acestea, aerisirea se făcea dela sine. Alta şi altcândva. Voind să ridice o biserică nouă şi întâmpinând oarecare rezistenţă, a invitat pe opozanţi să iase afară şi făcu să se ia o hotărâre după plecarea lor. Nu s'a jenat deloc să declare că nici când corabia lui Noe nu s'ar fi

construit dacă ar fi trebuit să se strângă pentru aceasta un comitet. Tot atunci a dat „definiția“ comitetului ideal: cel mai bun dintre comitete se compune din trei membri, dintre cari unul e bolnav iar altul plecat deacasă. Așa dar, și în cele mai mărunte nuclee de activitate socială e nevoe de un fel de dictatură, întemeiată pe elemente ca acestea: înțelepciune, voință, curaj, tenacitate, hotărâre. Piese atât de rare în flora zilelor noastre. Piese cari negreșit asigură isbânda. Cu „lasă“ nu se face niciodată ispravă; niciodată nu se realizează eroismul integral al vieții care comandă perpetuă neodihnă tuturor și împrăștierea ființei tale pentru binele tău și maicuseamă pentru propășirea deaproapelui. Cuvine-se să lucrez până este ziuă — spunea Cel ce învață noroadele ca unul care are putere (cf. Mat. 7, 29) — căci vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze (Ioan 9, 4). Decât o viață lungă și ștearsă ca o pajiște ruginită de brumă, mai bine una asemenea meteorilor în flacări ce spintecă, în nopțile senine, dela un capăt la altul imensele împărății albastre ale văzduhului, plesnind în mii de bucăți și topindu-se în haos. Mai bine un drum luminos de fulger, de-o clipă, decât un veac de trândăvie îngropat în atlasuri moi și'n fire de fum albăstrui. Mai bine să trăiești o zi ca un leu decât o sută ca un miel. De faci așa, îți justifici în mod onorabil traiul pe pământ și-ți răscumperi favoarea de a fi socotit regele creațiunii. Iată suflete un întreg program — în stare să-ți țină necontenit privirea și nădejdile ațintite spre culmile pline de vrajă, unde se încununează ostenitorii. Fă-ți datoria oricând. Totdeauna va fi cineva care să te vadă: Dumnezeu, sus, și pe pământ — tu însuți!

Atena, Iulie 1934.

GRIGORIE T. MARCU

SINGURĂTATE

Uitare

Nu știu de ce și-acum
În margini de pădure vin.
Poate s'anin
În crengi albastre de senin,
Salbe de fum
Din dorul meu de scrum.

Poate să stau s'ascult
Glasul pădurii:
Foșnetul gurii
Cu care Dumnezeu de mult
Îndeamnă și chiamă la El
Pe orice mișel.

Poate vin, ades,
Gândului să mă pierd,
Din mine să-mi ies,
Visarea vântului s'o desmierd;
Să mă scufund în umbra'nserării,
Ca soarele în pânza sângerării.

Poate pentru astea,
Poate pentru alte,
S'aprinde o stea
În neguri înalte.

Și tainic clipește
Spre mine din gene,
Spre ea mă răpește,
Mă leagăn'alene.

Ah, atunci uit toate
Câte am să uit.
Atunci am palate,
Am mireasă, poate,
Căci pot uita toate
Câte am să uit.

NICOLAE VONICA

Strâmbulescu: Fată în casă

CELOR SEMEȚI DUMNEZEU LE STĂ ÎMPOTRIVA

IADUL BOLȘEVIC

Nu de multă vreme ziarele aduceau vestea senzațională, că regimul bolșevic a întocmit un al doilea plan cincinal prin care se urmărește distrugerea sentimentului religios din sufletele cetățenilor. Planul a fost sortit să fie executat în etape, începând cu interdicția manifestărilor religioase și trecând prin gradațiuni tot mai violente, să ajungă după cinci ani la rezultatul ca nici o biserică să nu mai intre în componența edilă a vieții rusești, rurale sau urbane.

Planurile cincinale bolșevice, deși în general cunoscute de toată lumea, trebuesc totuși rezumate în interesul înțelegerii rândurilor de față. Ele reprezintă un program de lucru repartizat pe ani, prin care caracterul regimului să se imprime tot mai puternic în organizarea economică, socială și chiar spirituală a întinsului stat rusesc. Astfel primul plan cincinal s'a pus în aplicare pela mijlocul anului 1927 și a durat până la mijlocul anului trecut, iar al doilea, a început cu anul trecut, urmând să dureze până la sfârșitul anului 1937. Se știe care a fost motivul întocmirii planurilor cincinale: revoluția rusească începută în anul 1917 s'a străduit o perioadă îndelungată să-și aplice perceptele, dar se lovia de starea faptică și de mentalitatea unui popor, ale cărui norme tradiționale de viață n'au avut nici odată vre-o afinitate cu ceeace urmărește colectivismul. De aceea propagatorii ideii comuniste și în special căpeteniile revoluționarilor au constatat cu groază la începutul anului 1927, că revoluția în felul visat de ei, nu se putea înfăptui. Nu se putea deci distruge proprietatea individuală, nu se putea anihila fundamentul societății burgheze și în special nu se putea desbrăca sufletul țăranului de acel spirit religios ortodox care forma trăsătura principală în organizarea juridică și socială a statului rusesc.

Atunci au descoperit revoluționarii ruși, că au făcut o mare greșală. Ei au decretat măsuri crezând în puterea utopică a realizării lor pe calea mijloacelor restrictive. Nu-și dăduseră seama că baza existenței unui popor nu se reazemă pe măsuri impuse, ci pe instituții tradiționale cari nu pot fi anulate dela o zi la alta. Această descoperire a fost prima surpriză pe care au întâlnit-o reformatorii bolșevici în calea lor mergând spre distrugerea spiritului și a societății burgheze cu tendința de a înlocui totul cu norme noi, pe cari sufletul omului nu le primea. Astfel au ajuns la ideia că pentru a fi dată posibilitatea de a crea statul comunist, este necesar să existe o perioadă de aclimatizare treptată a cetățenilor, perioadă în care instituțiunile cari caracterizează regimul dorit să fie adoptate cu încetul și în măsura în care ele prindeau consistență, să se șteargă influența celor vechi, ori pe ce cale s'ar fi manifestat ele. Atunci au introdus planurile cincinale prin cari împământenirea noilor principii de viață să încolțiască progresând, conform unui aranjament dinainte studiat și nu atât pe cale de forțare imediată a conștiinței individului sau prin coerciție care să meargă până la răsturnarea subită a vechilor stări de lucruri, ci prin acordarea de avantagii materiale, de complectă libertate de mișcare, de posibilități mai ușoare de trai, celorce vor admite noul fel de viață.

Primul plan cincinal s'a ocupat mai mult de reformarea vieții materiale. El viza proprietatea, organizarea administrativă, viața economică și politică, noțiuni cari toate își găsiseră prin el noul aranjament și felul de a se prezenta în viitor. Prin acest plan cincinal s'a anulat proprietatea privată și s'a creat ca stare de tranziție la proprietatea comună instituțiunea sovhozurilor și a kolhozurilor. Sub prima denumire, sovhozuri, se înțelege proprietatea comună administrată de stat, sub a doua, proprietatea comună particulară. In aceste două feluri de proprietăți, munca se desfășoară fără nici o considerare la persoana fostului proprietar al pământului, ci produsul ei se însușește de colectivitate, care se cristalizează în statul comunist, iar acesta la rândul său dă posibilitate de trai tuturor acelora cari muncesc într'un fel sau în celalalt de proprietate.

Cam în acelaș fel urmăria planul cincinal înfăptuirea comunismului în celelalte domenii ale vieții materiale. Drepturile politice erau și sunt strict legate de calitatea de membru al sovietelor, funcționar nu putea fi nimeni fără să accepte practica și ideia bolșevică iar fabricile nu angajau decât părtași ai revoluției. Normele de adaptare a noilor învățături treceau prin stadii progresive, sfârșind la acceptarea definitivă a bolșevismului. Societatea complect comunistă la sfârșitul anului 1933 trebuia să se înfățișeze cu următoarele caracteristici: nici o proprietate individuală, nici o urmă de comerț liber, nici o manifestare de ordin individual, toată activitatea publică și privată trebuia să fie, cu un cuvânt, încadrată în felul de a concepe societatea prin prisma teoriilor marxiste.

Primul plan cincinal prevedea printre alte înfăptuiri năstrușnice și desființarea familiei. Indivizii puteau trăi, în desfrâu fără ca la baza conviețuirii să mai fie punctul de vedere moral, căreia căsătoria trebuie să-i facă față în mod organic. Bolșevicii au decretat deci familia ca nefiind necesară organizării sociale sovietice. Copiii rezultați din conviețuiri vremelnice ca fruct al potolirii poftelor trupești erau internați în căminuri comune, unde fără să cunoască pe cei cari i-au conceput, erau educați în

spiritul materialist al lumii, cu disprețul oricărui sens moral al scopului vieții. Se înțelege ușor că dacă viața economică a unui stat, deși este supusă la imponderabilități cari caracterizează viața sufletească într'o oarecare măsură, se pretează totuși la îndrumări croite după planuri mai mult sau mai puțin fantastice, distrugerea familiei, nucleul de viață care a format celula primordială în compunerea societății omenești, însemnează o lovitură mortală dată posibilității pacinice de conviețuire în general și moralei în special. Omul este un animal aproape tot așa de sălbatec la origină ca orice vietate pământească. A intervenit însă formația sa interioară, modelarea sa spirituală și pe fundamentul nobil cu care a fost înzestrat, sufletul omenesc a fost încadrat în legile binelui și ale moralei. Educația aceasta necesară îmblânzirii și modelării firii omenești s'a făcut pe toate căile posibile: pretutindeni omul a fost încadrat și corectat, încât dela naștere și până la moarte, manifestările sale interioare sau exterioare sunt îndrumate să se facă în limita perceptelor de conviețuire, utilitate, sociabilitate, etc. etc. La această îndrumare contribuie: școala, biserica, societatea, dar mai cu seamă contribuie familia în cea mai caracteristică epocă din viața individului. Fără rolul bine îndeplinit al familiei, educația individului este în deficiență și oricât s'ar strădui ceilalți factori să umple golul, el se va resimți în conformația lui sufletească, dând astfel acțiunii familiei un rol de neînlocuit. Așa fiind, desființarea familiei însemnează apropierea omului de animalitate și sălbăticie, deoarece numai în această situație se poate concepe lipsa sentimentelor filiale și materne, elemente pe cari cultura nu le poate da, oricât ar fi ea de desvoltată. De aceea nici nu ne pot mira știrile date de ziare și reviste, că pe străzile orașelor rusești rătăcesc copiii vagabonzi ca și cetele de câini flămânde, dându-se la acte de indecență și sălbătăcie cari nu au nimic a face cu idealul moralei tradiționale. De aceea această măsură prevăzută în primul plan cincinal bolșevic nu poate să ducă decât la bestializarea individului și la deformarea scopului moral al activității și conviețuirii omenești.

Al doilea plan cincinal bolșevic urmărește precum am spus în primele rânduri ale acestui articol, reformarea vieții spirituale a poporului rusesc. El vizează hrana sufletească, simțul religios pe care bolșevicii nu-l admit, deoarece ei pretind că viața omului e dirijată numai de factorii materiali ai vieții, iar sufletul lui, este o noțiune inexistentă în mod real, inventată de interesați pentru a exploata mulțimea. Așa fiind nu există nici o ființă supranaturală care să vegheze asupra lumii acesteia, iar religiozitatea și credința în Dumnezeu, în nemurirea sufletului, sunt numai cuvinte goale nedemne de-a figura în limbajul omenesc. De aceea bolșevicii își fac o chestie de onoare din planul al doilea cincinal care urmărește scoaterea poporului de sub „minciuna" învățăturilor religioase.

Și în acest plan se găsesc metode proprii pentru ajungerea scopului dorit. Executarea lui începe cu propaganda contra bisericii, cu regalitatea rațiunii în toate faptele omului, a cărui viață, zic ei, n'are nimic a face cu înălțarea și nobleța sufletească, trece apoi la desființarea instituțiunii bisericii, la dărâmarea tuturor caselor de rugăciune sau transformarea lor în săli de distracție și sfârșește cu rezultatul că fiecare cetățean va admite aceste idei, și le va însuși și toată populațiunea se va găsi la sfârșitul anului 1937 complect lipsită de orice sentiment religios.

De sigur că rezultatul acesta nu va fi atins, deoarece viața sufletească se lasă mult mai greu despuiată de idealurile sale, decât viața materială. De când există lumea, omul a crezut în spiritualitate. Această credință în spiritualitate a luat diverse înfățișări și a atins culmea perfecțiunii sale în creștinismul întemeiat de Isus Hristos acum aproape două mii de ani. El a lăsat lumii cea mai scumpă comoară în privința cultivării sufletului și cele mai sublime învățături pentruca viața pământească să ajungă să tindă spre un ideal pentru continuarea ei dincolo de granița existenței pământești. Așa fiind, este greu să presupunem că poporul rusesc, atât de cunoscut ca cinstind pe Isus Hristos, să accepte o transformare spirituală atât de radicală, încât să nege ceeace a adorat dela nașterea lui și până acuma. Frumusețea intrînsecă a ortodoxismului a fost elementul care a făcut pe Ruși să-l adopte ca unul în care se poate sluji lui Dumnezeu în cel mai adevărat înțeles al cuvântului.

Prin urmare suntem îndreptățiți să credem, că bolșevicii nu vor reuși în intențiunile lor. Totuși viața religioasă a statului sovietic va fi adânc turburată, deoarece practicile religioase fiind interzise, credincioșii vor trebui să slujiască lui Dumnezeu în ascuns, prin peșteri și grote, precum s'a întâmplat în primele veacuri ale creștinismului. Idealul vieții vecinice nu va putea fi înlăturat, însă ușor își poate oricine închipui ce stări de lucruri vor lua naștere în Rusia, unde viața familiară a fost eliminată și osândită, iar omul silit să trăiască într'un fel animalic. Conviețuirea indivizilor nu se va baza pe nici un sentiment moral, ci își va face loc bestializarea. Satele și orașele vor avea aspectul de păduri locuite de fiare. Iar răul nu se va opri aici. Vor fi indivizi lipsiți de scrupule și cu atâtea păcate pe suflet, că vor nega și Divinitatea. Cum credința se va putea manifesta numai în mod ascuns, Rusia după cele două planuri cincinale va ajunge un iad în adevăratul înțeles al cuvântului. Căci numai iadul poate fi expresia realizării planurilor cincinale.

Ing. GH. BRÂNDUȘ

NOTE DE DRUM

SPRE SOARELE DELA ASSUAN

— 1929 —

PE MARE

După amiazi am plecat cu vaporul mai departe prin Bosfor şi Marea de Marmoră. Ca 'n basme vedeam rămânând în urma mea la stânga vechiul Seraiu şi Sf. Sofia, iar la dreapta Scutari din Asia şi insulele Halkis şi Pinkipo. Undeva, pe țărmul european e S. Stefano, cu un palat al lui Brâncoveanu, domnitorul a cărui umbră mă urmăreşte. Dupăce s'a întunecat am cinat, apoi am mers în cabina telegrafiei fără fir, de unde până târziu am ascultat la „Radio“ muzică transmisă din Viena şi Roma.

In zori de zi am trecut prin Dardanele pe cari aş fi dorit să le văd, însă dorința de a dormi a fost mai puternică decât vederea Dardanelelor (Hellespont). Am lăsat la stânga sus, muntele Tavia cu amintirile lui Paris cel frumos, apoi insula Tenedos şi Mitilene cu amintirile ei despre Daphnis şi Chloe. Lăsăm departe la stânga, în golful Asiei-mici, portul şi oraşul Smirna aşezat, într'o poziție care se apropie de cea a Constantinopolului. Mai departe, tot la stânga avem marea insulă Samos, unde odinioară Ioan Ghica fusese guvernator şi de unde îşi trimitea scrisorile lui interesante. Lăsăm la dreapta lunga insulă Eubea (Negroponti), caldă la poale, dar cu zăpezi pe vârfuri şi înaintăm spre golful Pireului lăsând la stânga insula St. Giorgio, la dreapta un templu pe un vârf de deal, iar mai încolo, tot la dreapta, mica insulă Fleva.

De departe ne apar țărmurii pustii şi săraci ai Greciei promițătoare de frumuseți... pentru unii dintre călători.

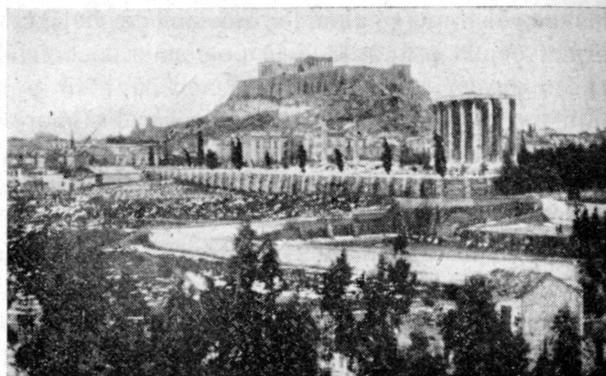
Văzând de pe vapor Acropolisul, dacă aş fi sentimental şi poetic aş striga ca şi vestitorul biruinței dela Marathon (29 Sept. 490 a. Hr.), care în dorința de a spune Atenienilor cu o oră mai curând că Grecii au învins pe Perşi a alergat 40 Km. dela Marathon la Atena, aş striga şi eu călduros:

„Acropolis, sfântă cetate de zei! Cum te înalți aurie în adâncul nopții albastre şi îmi vesteşti de departe măreț că am ajuns: am ajuns în sfârşit!“

Nu zic nimic însă, nu admir nimic, fiindcă în adevăr ochilor nu li se oferă nimic frumos decât țărmuri pustii şi munți stâncoşi, fără cea mai mică urmă de verdeață sau păduri.

Am oprit deci în Pireu, portul Atenei, care e legată de port printr'un tramvai, şi un drum asfaltat frumos şi lung de 8 Km.

După debarcare ne-am urcat în automobile spre a ne duce în Atena, unde Universitatea şi Legația română dedeau recepții în onoarea noastră. Şoferul care mă

Atena: Acropolis

duce e regalist. Dovadă despre aceasta este înjurătura pe care a tras-o el la adresa preşedintelui republicei, atunci când eu, glumind, l-am întrebat: „Kirie (domnule), ce mai face Venizelos?“

S'a înoptat. Luminile electrice ne arată frumos drumul asfaltat care ne duce spre faimoasa Atenă. O recepție la Universitatea grecească, cu ceaiu, dulcețuri şi vin dulce-dulce şi discursuri în franțuzeşte, la cari răspunde dl profesor Gheorghiu. Dela Universitate mergem la Legația română, unde ne serveşte d-na Langa Răşcanu şi ceilalți români dela legație, plini de dragoste față de noi.

Târziu ne înapoiem cu maşinile la Pireu, unde durmim noaptea în vaporul nostru.

ATENA

În drum spre Acropolis, trecem şi vedem palatul regal în care regele George şi prințesa noastră Elisabeta au locuit până în anul în care s'a declarat republica grecească, republică născută în urma înfrângerilor suferite de armata greacă în Asia, când în delirul de grandoare Grecii au pătruns în interiorul Asiei-mici, unde Turcii sprijiniți în ascuns de Francezi i-au asvârlit înapoi, înecându-i dincolo de Smirna şi scoțându-i definitiv din Asia. Sute de mii de Greci s'au refugiat atunci din Smirna şi jur căutându-şi adăpost în Grecia şi dislocând pe mulți Aromâni pe cari i-am colonizat apoi în Dobrogea. Palatul regal acum este în reparație, mai bine zis în renovație, pentru trebuințele republicei. Grădina palatului acum e grădină publică, în care se plimbă cine vrea şi cum păzitori nu sunt, putem smulge din pomi mandarine cari chiar acum se coc. Mă uit însă bine să văd grădina care nici acum şi nici în timpul regatului nu prea avea aspect de grădină regală! Celalalt palat e mai frumos, are grădini mai frumoase şi mai

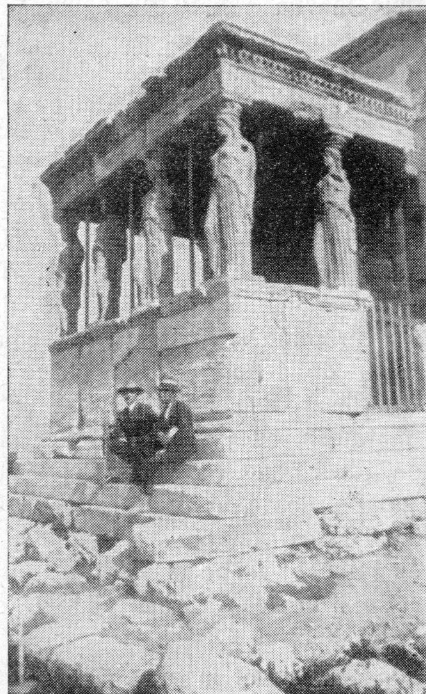
„arătoase“, iar la poarta lui păzește un soldat tânăr cu pușca în mână, îmbrăcat in haine țărănești grecești. Micul soldat stă răzimat în armă, ca un cioban în bâtă și nu-i este teamă că-l vede cineva să-l cheme la raport, fiindcă stăpânul său (Venizelos), locuitorul de acum al palatului, nu-i acasă, e dus în alte țări să ceară milă pentru compatrioții lui, compatrioți cari înainte cu 8 ani își băteau joc de el și de casa lui, așa că atunci ieșind din țară Venizelos a jurat că nu se va mai întoarce niciodată înapoi în Grecia; a plecat și s'a căsătorit cu o englezoaică bogată, care pe lângă bani, i-a mai adus și un iacht. Acum însă Venizelos a uitat toate amărăciunile, pentru binele țării, țară care totdeauna a fost ingrată cu oamenii ei cei mai buni. Nicăeri vorbele Carmen Sylvei nu se potrivesc ca aici: „Răsplata popoarelor e ingratitudinea“.

Mașinile ne urcă până aproape de Acropolis, care se află la înălțime de 156 m. deasupra mării.

Ce e Acropolis? Este o colină pe care e zidit un templu: Partenonul, cu alte temple mai mici. Partenonul, templu ridicat în onoarea zeiței Pallas Athaenae pe colina numită Acropolis, a fost clădit de Ictinos în anii 447—434 înainte de Hristos, pe vremea lui Pericles, epoca de aur a Atenei și a artei elene. Ocupa locul unui alt templu, neisprăvit, al Atenei și arhitectura lui era în stil doric. In sec. V după Hristos a fost transformat în biserică creștină și în acest scop a suferit mai multe modificări. În 1460 a devenit moschee turcească până în 1687, când generalul Veneției Morosini veni să asedieze pe

Atena: Statuia zeiței Atena, cum a fost

Atena: Cariatidele din Acropolis

Turci la Atena. In templu era magazia de praf de pușcă; o bombă aruncată în magazie produse explozie formidabilă care dărâmă tot acoperișul templului și răsturnă cea mai mare parte din columne. Acum câtiva ani, niște arhiologi americani au propus guvernului grec refacerea Partenonului cu marmoră de Pentelic, de unde o tăiaseră și contimporanii lui Phidias.

Ieșind printre columnele Propileelor avem în fața Partenonul cea mai minunată operă de sculptură care s'a creat vre-odată! Un templu zidit din blocuri enorme de marmoră albă și dură, în care sunt sculptate diferite figuri mitologice. Blocurile de marmoră sunt atât de bine prinse și potrivite una de alta, iar sculptura este atât de perfectă și încât nu i se găsește pereche pe pământ.

Această frumoasă operă acum e în partea cea mai mare dărâmată, afară de cele două fronturi unde columnele își mai păstrează albeața și majestatea. Restul zace împrejur ca într'o carieră de marmoră. Sculpturi de aici se găsesc la muzeul Louvrului din Paris, la Londra și la Roma. Fiecare a luat ce-a putut din frumsețile de pe Acropolis. Nimic nu se găsește întreg aici.

Aproape de Partenon se găsește templul lui Erechteu, iar lipit de el ca o prispă a lui (ca un cerdac) templul Cariatidelor, cele șase fete de marmoră albă cu sânii roși de vânt, sprijinind în capete acoperișul templului. Acesta este cel mai impresionant templu de pe Acropolis, iar frumusețea celor șase fete corpolente ale lui Erechteu ne încântă; ne fotografiem alăturea de ele. La poalele lor se

vede un mic maslin răsărit ca semn de pace în lupta lui Poseidon cu Athena.

Jos în vale se vede orașul Atena; la poalele Acropolei se văd resturile Odeonului cu coridoarele lui Eumenes, Asclepion, și teatrul lui Bachus (Dionysos). Mai departe se văd gratiile de fier ale închisorii lui Socrates, iar în altă parte jos de tot în vale scoborîm și vedem templul lui Tezeu, cel mai bine conservat în forma lui adevărată. Turcii l-au transformat în geamie, ca și Sf. Sofie din Bizanț, adăogându-i cărămidă și piatră și făcându-i uși cu țâțâni. Grecii, de teamă să nu strice ceva din templu, l-au lăsat așa întreg cu sculpturile frumoase în marmoră, cu pietrile Turcilor și cu varul și cărămida, până când va veni artistul care va ști să elimine adăogirile de prisos și profane ale Turcilor. Așa că atunci acest templu va rămânea în toată splendoarea lui cea veche și va fi singurul templu rămas intact și'n aceleași forme, cu toate columnele, ca la 'nceputul lui.

Ne'ntoarcem înapoi în oraș. Din stradă trecem pe sub arcul lui Adrian și ajungem la templul lui Zeus (Jupiter), din care n'au mai rămas decât câteva columne în picioare, iar restul căzute la pământ cu bucățile de marmoră cari alcătuiau columne jos, înșirate ca banii; printre ele elevi de liceu joacă football. De aici ridicând ochii, se vede sus pe Acropolis, Partenonul. Mai încolo Stadionul zidit pe locul în care la anul 490 a Hristos Sept. 29, a căzut mort acela care a alergat dela Marathan (42 Km.) să spună vestea victoriei Grecilor. Stadionul a costat 5 milioane drahme aur și a fost zidit cu cheltuielile lui Averof, din marmoră de Pentelic, la fel cu marmora Partenonului și a Propileelor. Averof era Român macedonean înbogățit prin România. Tot aproape avem „Zappionul", marele muzeu atenian zidit de grecul Zappa, care și el s'a îmbogățit în România. In timpul vieții sale a tipărit cu cheltuiala sa dicționarul lui Laurian și Maxim, iar la moarte a lăsat statului grec treizeci de milioane Lei aur.

Am văzut toate ruinele Atenei. Am văzut mai târziu templele faraonilor din Egipt: enorme! masive! indestructibile! lucrate pentru veșnicie, temple la cari s'a lucrat câte 1800 de ani — dar în frumsețe, nu se pot apropia de Acropolis! Aici au lucrat artiști; în Egipt au lucrat sclavi.

In Grecia de azi, numai pentru ruinele vechi te mai duci. Cea mai frumoasă femee, tot în Grecia s'a găsit: Venus, din insula Milos. Grecia de azi nu mai are nimic, nimic frumos: sărăcie, pustietate, pietre arse de un soare nemilos. Grecia veche nu va fi fost mai frumoasă decât cea de azi: fantezia celor vechi însă crea mai multe, iar cu ajutorul fanteziei, dintr'o țară de bolovani faci o țară bogată în care crește iarbă de aur, iar pe râuri curge lapte și miere și până la marginile țării e numai raiu. Grecii vechi, cu fantezia lor au creat și pe femeia credincioasă. Penelope rămâne 20 de ani credincioasă bărbatului ei Odiseu, deși e convinsă că el e mort și deși are curtezani mulți și frumoși. Grecia veche e mai puțină realitate și mai multă fantezie!

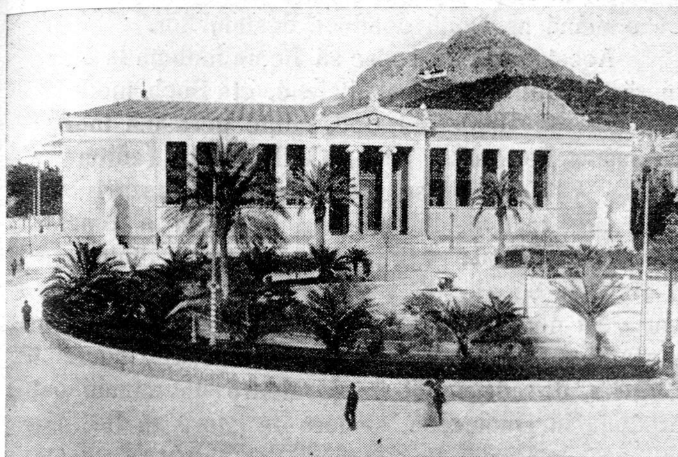
Ieșind din golful Salamina, ne-am îndreptat spre insula Creta în drumul nostru spre Alexandria Egiptului. Seara m'am culcat mai târziu stând în sala de mâncare și privind la ceilalți cari jucau cărți. Târziu, după miezul nopții am coborît în cabină, iar înainte de culcare am mâncat „banana reglementară", care nu mi-a plăcut; bananele pentru mine ar putea să nu mai existe din cauza gustului lor fad și fără rost. Unde sunt poamele din Țara Românească, cu cel mai rău pepene să mi schimb cea mai „delicioasă" banană!

PE MAREA MEDITERANĂ

Dimineața când m'am deșteptat în cabină și am încercat să mă ridic din pat, aveam sensația unei femei gravide în primele luni, sau a unui bețiv după o noapte de chef. Greață! O sfeclisem! Haiti, mi-am zis, m'apucă răul de mare și n'o să mă mai slăbească până n'om ajunge în Africa! Pe fereastra cabinei văd valurile mării ridicându-se și coborându-se, împreună cu vaporul pe care-l leagănă ca pe o coajă de nucă. Mă leagăn, dar nu-mi face plăcere. Incerc să mă ridic voind să mă conving că nu e vorba de rău de mare ci numai de-o teamă. Ridicarea însă mi-a fost fatală. Scuipătoarea, care se găsește atârnată de fiecare pat, n'a fost așezată de geaba acolo și m'a servit credincioasă. De-acum adio plimbare pe vapor, adio sublim al mării, adio farmec al excursiei! Tu, pat și tu, scuipătoare, îmi veți fi prieteni până mâine,

Atena: grădina publică

Atena: Academia

când vom vedea pământul Egiptului! La plecarea în călătorie am luat cu mine o soluție de atropină pentru a o întrebuința contra răului de mare. Am băut soluția, dar atropina n'a putut paraliza nervul pneumogastical, fiindcă acesta înainte de a se paraliza a dat-o afară, așa că m'am convins că numai atropina întrodusă intravenos ajunge să producă efect, dacă răul de mare s'a declarat. Am rămas deci cu pneumogasticul neparalizat, și... am trecut pe lângă insula Creta fără să o pot vedea, rămânând ca la înapoiere s'o văd.

Dimineața aceleași senzații ca și cele de ieri: „stare generală rea".

Pe puntea vaporului se aud mișcări neobicinuite. Mă ridic din pat și privesc pe fereastră. Se vede țărmul Africei! Colegul de cabină intră furtunos și-mi spune: scoală-te, că intrăm în port! Incerc să mă ridic, dar sunt slăbit. Se vede însă numai țărmul iar până intrăm în port mai este. In 1911, cu tot răul de mare de care am suferit, când am văzut țărmul Siciliei m'am vindecat și pe bord am mâncat zece portocale, una după alta. Acum, după 17 ani, văd țărmul, întrăm în port, vaporul abia se mișcă înaintând încet, iar eu nu-mi pot veni în fire și abia mă pot ridica să mă barbieresc și să mă îmbrac. Cum îmbătrânește omul! Am ajuns în Alexandria și mă gândesc la multe lucruri pe cari mi le amintește acest nume: faimosul far de odinioară al Alexandriei, Alexandru cel Mare, Antoniu, Cleoptra, Maria Egipteanca, biblioteca faimoasă din Alexandria arsă de Califul Omar... Dar până m'am bărbierit și m'am îmbrăcat, am ajuns în port și am tras la cheiu, iar ancorele grele ale vaporului se înfig în fundul mării cu sgomot.

(Va urma). Dr. EUGEN DOBROTĂ

PILDUIRI

DUMNEZEU ȘI MIZERIA

Acest subiect care pare neobișnuit cititorilor, este totuși de cea mai proaspătă actualitate, căci unde poate fi mai salutar ajutorul și mai eficace credința în Dumnezeu decât în mijlocul variatelor suferinți sociale! Tânguirea celor ce se văd lipsiți de elementele fără de cari viața lor este amenințată cu prăbușirea, nu-și află mângâiere decât în Dumnezeu, Părintele ocrotitor al tuturor oamenilor. Cazul e foarte des, când tocmai flacăra pârjolitoare a mizeriei alimentează încrederea în puterea făcătoare de minuni a Celui nevăzut. Citeam undeva, cum un băețandru, mai puțin șlefuit, dar totuși un suflet de aur, „credea"... pentru o pereche de ghete. Ale sale erau atât de rupte și de uzate, că într'adevăr nu mai erau bune de nimic. Fiindcă mama băiatului nu avea bani ca să-i cumpere alții, îl ducea mai bucuros în cârcă spre școală și înapoi decât să-l lase să calce pe străzile umede ale orașului. Dar băiatul deveni povară tot mai grea, până ce într'una din zile căzu în ghenunchi biata mamă, pradă greutății și striga temându-se că nu-l va mai putea duce la școală. Micuțul încruntă însă puțin fruntea și privind c'o seriozitate nebănuită spre mamă, zise după o pauză mai îndelungată: „Trebue să vorbesc în această chestiune cu Isus"... și mama auzi cum copilul intervine la prietenul lui: „Dragă Mântuitorule, se ruga el, Tu trimiți altor băieți ghete și haine; te rog trimite-mi și mie unele". Dupăce se duse copilul la culcare, cineva bătu la ușe. Fu o vecină cu o pereche de ghete, cari au rămas mici pentru fiul ei, dar se potriveau întocmai băiatului văduvei. Infiorată de bucurie, văduva luă ghetele și le așeză la căpătâiul patului în care fiu-i dormea dus. In dimineața următoare copilul se trezi c'un strigăt de bucurie: „Mamă! Mamă! au venit!" — strigă el — „și mi-a știut măsura, căci sunt întocmai pe piciorul meu!"

Mult mai grăitoare este în privința aceasta întâmplarea arătată de H. Redwood: „Femeea Mills, de curând convertită la o credință mai vie în Hristos, a ajuns într'o înspăimântătoare criză. Bărbatul și fiul cel mare erau șomeri. Locuiau într'o singură cameră 5 inși. Mills cu soțul și fiul cel de 12 ani dormiau într'un singur pat, flăcăul cel de 20 ani cu sora-i de 22 ani, în cel de al doilea pat. Au suportat timp îndelungat chinurile grozave ale mizeriei. Deodată izbucni criza. În casă nu se afla nimic de ale mâncării, nici o bucățică de lemn pentru încălzitul camerei și nici o para pentru a târgui ceva. Băieții rupți de foame își reclamau dejunul, iar fata care trebuia să sosească la ora 1 dela lucrul din fabrică, ar fi făcut de bună seamă gălăgie, dacă n'ar fi aflat nimic de ale mâncării și dacă ar fi trebuit să se întoarcă iarăși

flămândă la lucru. Mai e oare cu putință ca Dumnezeu să se mai ocupe și de necazul nostru? — cugetă în necredința ei femeea casei. Dar în curând cedă ea îngenunchind la căpătâiul patului. Și când începu a se ruga își vârî un om capul pe ușe strigând: „Este feciorul D-Voastră acasă? Am ceva ocupație pentru dânsul". Femeea se și grăbi a crede că e un semn trimis de Dumnezeu. Abia după plecarea feciorului își aduse ea aminte, că n'a întrebat de ora reîntoarcerii.

Prânzul trebuia pregătit. Iarăși îngenunchiă femeea, de data aceasta pentru a ruga pe Dumnezeu ca fiul „să fie cel mai târziu la ora $1^1/_2$ acasă".

Și nu mult după $1^1/_2$ auzi ea vocea flăcăului: „Mamă! mamă! aici ai câțiva gologani!" Din acel moment în sânul acestor familii se credea ferbinte, că o mână nevăzută conduce destinul lor.

Aceste cuvinte voesc să fie un îndemn la citirea lucrării: Gott im Grosstadtelend, ein Buch moderner Wunder, de Hugh Redwood, ediție germană îngrijită de Justus Ferdinand Lann, Gotha 1931 (editura L. Klotz). Cititorului i se vor revela aici cazuri înduioșătoare tocmai din actualul zbucium a omenirii suferinde. Cazul: părinților cu 17 copii, dintre cari 8 elevi de școală; al văduvei cu 3 fete, dintre care una deși nemăritată totuși mamă, și alte multe cazuri ale atâtor tinere fete aruncate în valurile societății otrăvite, dovedesc cât de făcătoare de minuni este credința în Dumnezeu, singura în stare să fie mântuitoarea atâtor ființe omenești. NICOLAE NEAGA

VITRINA CARȚII

CRONICA LITERARĂ

Gh. Bacovia: POEZII. (Plumb-Scântei galbene). Editura Ancora. — București 1933.

Premiul literar de 100.000 lei al „Fundației Regale pentru literatură și artă *Regele Carol II*" din anul acesta a fost împărțit în două poeților *Tudor Arghezi* și *Gh. Bacovia*. Premiul acesta e de curând înființat ca și Fundația care-l patronează. Și a fost înființat de M. S. Regele din dragostea Sa pentru literatura românească. El nu se acordă de către vre-un comitet compus din personalități literare, printre cari s'ar putea face demagogie în favoarea unui anume candidat de club ori bisericuță literară. Nu, ci acest premiu se acordă anual de către însuși M. S. Regele. Decernând acest premiu celor doi poeți amintiți M. Sa a dat încă odată dovadă despre perspicacitatea judecăților Sale. Presa a fost unanim entuziasmată de fericita alegere a M. Sale. Iar celor doi poeți, li s'a dat printr'un gest regal, o satisfacție meritată.

Tudor Arghezi e, cred, îndeajuns de cunoscut publicului cititor. *Gh. Bacovia* însă, e mult mai puțin cunoscut. De aceea în cele ce urmează voi încerca să-l prezint cititorilor noștri. Dar nu voi face aici o apreciere critică asupra poeziei lui Bacovia. Nu, ci ca un simplu cititor, îmi voi arăta impresiile ce mi-a lăsat o lectură plăcută.

Dar mai întâi câteva cuvinte despre poet. Nu știu când s'a născut, dar știu că marele răsboi l-a găsit la Iași scriind poezii. Atunci era tânăr, poate student. Omul e de-o modestie rară. De aceea e atât de puțin cunoscut. Și-a risipit versurile prin reviste neînsemnate și abia târziu și-a adunat câteva într'un volumaș: *„Plumb"*. Iar după un răstimp a mai adăogat lângă acest „Plumb" și câteva *„Scântei galbene"* și a scos un volum de *„Poezii"* de 160 pagini, asupra căruia mă refer eu acum.

Bacovia însă nu e numai modest. Mai e și un isolat, un singuratic. (Singuratic în viață și în literatură, după cum vom vedea). La asta poate a contribuit sensibilitatea sa, aproape bolnăvicioasă, precum

Poetul Gh. Bacovia

și împrejurările vitregi ale vieții. Destul că poetul și-a tors zilele într'un târg pustiu de provincie, din Moldova, mi se pare. Faptul acesta a fost hotărâtor pentru întreaga creație artistică a lui Bacovia. Iar orașul de provincie cu monotonia lui sufocantă, cu toamnele ploioase, triste și ftizice, în sfârșit orașul carceră, în care nu se întâmplă niciodată nimic, și-a găsit în Bacovia cel mai autentic și disperat cântăreț. Și într'adevăr, e destul să-i deschizi volumul, ca dela a doua poezie să simți în aier atmosfera aceea de desnădejde a *spleenului,* a urâtului, pe care ți-l plouă în suflet, ca o toamnă, viața orașului de pro-

vincie. Dau aici versurile cu cari încep și sfârșesc strofele poeziei „Rar“:

Singur, singur, singur.
. . . .
Nimeni, nimeni, nimeni.
. . . .
Tremur, tremur, tremur.
. . . .
Veșnic, veșnic, veșnic.
. . . .
Singur, singur, singur.
. . . .

Din această repetare a cuvintelor obsedante, se vede clar desnădejdea aceea sfâșietoare pe care o produce urâtul, *spleenul*, boală iremediabilă și atât de specific omenească. Și spleenul face ravagii în viața poetului. Cauza primară a spleenului e groaza de a rămâne singur între cei patru pereți ai casei, (după cum a spus de mult Pascal) sau între marginile strâmte, ca o curte goală, ale unui târg de provincie, cum e cazul poetului nostru. Și de aci acel spirit tragic, care-l face să repete până la desnădejde:

Singur, singur, singur...
Plouă, plouă, plouă...
Nimeni, nimeni, nimeni...
Veșnic, veșnic, veșnic...

Nu există în toată literatura noastră o expresie mai desăvârșită a spleenului, ca poezia aceasta „Rar“ pe care-mi pare rău că n'o pot cita în întregime.

Deci spleenul se cerne înăbușitor din poezia lui Bacovia. De aci atâta toamnă, atâția „nervi de toamnă“, atâta ploaie și ftizie în poezia lui. Iată numai câteva titluri de poezii: „Plumb“; „Plumb de toamnă“; „Plumb de iarnă“; „Corbii“; „Lacustră“; „Tablou de toamnă“; „Nervi de toamnă“; „Nevroză“; „Moină“; „Oh, Amurguri“; „Monosilab de toamnă“; „Vals de toamnă“, etc.

Spleenul e demonul cel mai necruțător cu sufletul în care se strecoară pe încetul ca o otravă. Poetul par'că nici nu mai nădăjduiește într'o isbăvire.

Dar să lăsăm pe poet să vorbească:

Pe drumuri delirând
Pe vreme de toamnă,
Mă urmărește un gând
Ce mă îndeamnă:
Dispari mai curând.

Dar iată și-un mort evreesc...
Și plouă, e moină, noroi.
In murmure stranii semite
M'adaug și eu în convoi.

Și nimeni nu știe ce-i asta
M'afund într'o crâșmă și scriu,
Sau râd și pornesc în spre casă,
Și-acolo mă'nchid în sicriu.

(Nervi de Toamnă).

Acum iată anotimpurile, așa cum le trăiește poetul în acest târg:

Primăvara:

Nimicnicia m'a cuprins pe stradă
Am adormit.
Oh, primăvara, iar a venit...
Pal și uitat
Vals funebru, depărtat,
Melancolia mă ține'n stradă.

(Nervi de primăvară)

Vara:

Sunt câțiva morți în oraș, iubito,
Chiar pentru asta am venit să-ți spun.
Pe catafalc de căldură'n oraș,
Incet, cadavrele se descompun.

Cei vii se mișcă și ei descompuși
Cu lutul de căldură asudat
E miros de cadavre, iubito,
Și azi chiar sânul tău e mai lăsat.

(Cuptor)

Toamna ocupă cel mai larg spațiu în poezia lui Bacovia. Ea este mama spleenului.

E toamnă, e foșnet, e somn,
Copacii, pe stradă, oftează;
E tusă, e plânset, e gol,
Și-i frig și burează.

(Nervi de toamnă)

sau:

De-acuma, tușind, a și murit o fată,
Un palid visător s'a împușcat;
E toamnă și de-acuma s'a 'noptat...
Tu ce mai faci, iubita mea uitată?

(Plumb de toamnă)

Iarna:

Ninge grozav pe câmp la abator
Și sânge cald se scurge pe canal
Plină-i zăpada de sânge animal
Și ninge mereu pe un trist patinor.

(Tablou de iarnă)

Tristețea și urâtul vieții de provincie te urmărește mult după ce-ai închis volumul lui Bacovia, ca un vaet de moarte într'o pădure pustie. E o putere de viață adâncă, o durere aprigă și mută, mută pentrucă e aprigă, spusă în cuvinte simple, ca ale noastre. Și aci stă valoarea poeziei bacoviene.

NICOLAE VONICA

Pr. V. Popovici, licențiat în litere: ORTODOXISMUL ȘI BISERICA NAȚIONALĂ ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA. 1933. 237 pag. 150 Lei.

Cartea Păr. V. Popovici aduce o nouă contribuție la istoriografia bisericească din ținuturile bănățene. Intr'adevăr biserica ortodoxă nu a contribuit numai la închegarea și prosperarea religioasă a neamului nostru, ci ea a fost pentru fiecare colț al țării vestala credincioasă a ideii naționale și culturale. Cu atât mai mult în părțile bănățene, asupra cărora s'a îndreptat în decursul vremilor urgia tuturor dușmanilor.

Cu o bogăție de date, adunate cu multă sârguință, autorul expune rolul de veghe al ortodoxismului împotriva Turcilor, împotriva propagandei catolice și a luptei pentru supremație a Sârbilor. Arată apoi jertfelnicia credincioșilor pentru ridicarea celor trei lăcașuri cari împodobesc astăzi orașul Timișoara. Insoțită de frumoase fotografii, reprezentând bisericile vechi și nouă, pe binecredincioșii ctitori și pe slujitorii altarului, cartea Păr. Popovici e mărturia cea mai evidentă a legăturii poporului cu biserica strămoșească.

V. C.

Ioan Breazu: VIAȚA LITERARA ROMÂNEASCĂ ÎN ARDEALUL DE DUPĂ UNIRE. Cluj 1934. „Minerva", institut de literatură și tipografie.

Dl Breazu a tipărit în broșură conferența d-sale din ciclul „Problemele principale ale Ardealului" organizat de gruparea „Gând românesc" (Cluj). Și bine a făcut, căci ar fi fost păcat să se piardă — verba volant — această justă și concentrată expunere — dovada unui de un remarcabil talent de sinteză — a vieții literare românești din Ardealul postbelic.

Într'un tablou sinoptic autorul ne arată cu multă metodă cauzele crizei literare ardelenești, pe care le stabilește în patru puncte: 1. Lipsa unui ideal animator, după împlinirea unității naționale. 2. Lipsa unei clase sociale (burghezia orășenească) accesibilă noilor orientări literare. 3. Politicianismul, consumător de energie. 4. Centralizarea resurselor economice, privând provincia de subvențiile băncilor și pauperizând clasa intelectuală dela sate, care dădea majoritatea cititorilor în trecut.

In partea a doua a conferinței, dupăce recunoaște inferioritatea de astăzi față de puternicul curent dela „Luceafărul", relevă în schimb în foarte caracteristice aprecieri valoarea câtorva scriitori de talent, pe cari i-am dat noi literaturii românești: în primul rând poeții L. Blaga și A. Cotruș și puternicul romancier: L. Rebreanu. Ca incheiere, după constatarea osmozei de limbă și spirit, care se simte tot mai mult în literatură, conferențiarul propune ca directivă de artă o inspirație baștinașe, care însă să poată fi acceptată drept valoare comună a patrimoniului românesc și a umanității.

P. D.

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ

La noi

UNIVERSITATEA POPULARĂ DELA VĂLENI. In 15 ale lunei Iulie a. c. s'au deschis cu deosebită solemnitate cursurile universității populare dela Vălenii de munte, admirabila școală întemeiată și condusă de dl profesor N. Iorga. Participanții la aceste cursuri se bucură de remarcabile înlesniri de întreținere, împrejurare care atrage la Văleni o mulțime de cetățeni doritori de învățătură, din toate părțile țării.

Nicolae Iorga

Anul acesta, cu prilejul deschiderii cursurilor, s'a ținut la Văleni și congresul „Ligii culturale". In congres s'a dat o justificată atențiune problemei Românilor din Săcuime. „Liga culturală" a promis Bisericii tot concursul său pentru readucerea elementelor înstrăinate din Săcuime, la matca vieții naționale.

CONGRESUL PROFESORILOR DE RELIGIE. Un fapt de o incontestabilă importanță culturală a fost Congresul ținut recent la Mănăstirea Dealu de lângă Târgoviște, sub prezidenția Inalt Prea Sfințitului Patriarh Miron. Au participat la el o mulțime de catehеți din întreg cuprinsul țării, precum și câțiva profesori universitari.

Congresiștii au căutat trei zile de-arândul căile cele mai potrivite pentru predarea învățământului religios și pentru povățuirea morală a tineretului din școalele secundare. Rezultatul discuțiilor a fost formulat într'o serie de propuneri, de cari autoritatea bisericească și politică va trebui să țină seamă pentru buna îndrumare sufletească a tineretului nostru școlăresc.

Congresul a fost găzduit la Liceul Militar „N. Filipescu", ai cărui profesori au primit pe congresiști cu toată dragostea frățească.

DUPA 50 DE ANI. Rare sunt ocaziile ca instituțiile și asociațiile să dureze mult în vremurile noastre, supuse veșnicei schimbări și nestatornicii. O excepție fericită face societatea „Academia ortodoxă" a studenților în teologie din Cernăuți, căreia-i trăește și preșe-

Biserica mănăstirii Dealu

dintele ei de acum 50 ani şi care s'a menţinut dealungul vremii pe aceeaş linie de naţionalism creştin până la încoronarea festivă a vârstei rare de 50 ani. Serbarea s'a făcut în zilele de 28 şi 29 Maiu a. c. cu un fast deosebit. „Academia ortodoxă" a fost un străjer neobosit la colţul de Nord al României şi a fost mai ales locul unde, prin întâlnirea studenţilor teologi din toate părţile ţării s'au adăogat multe pietrii la zidul mare al unirii noastre sufleteşti, a Românilor.

Din programul detailat insistăm doar asupra şedinţei festive, în care I. P. S. Mitropolit Nectarie, preşedintele de onoare al serbărilor, a arătat rolul mare jucat de „Academia ortodoxă" în vremurile trecute. Păr. consilier Gh. Şandru, primul preşedinte al societăţii, face istoricul înfiinţării, iar Şt. Slevoacă, preşedintele activ, darea de seamă pe 100 semestre. Vorbesc apoi reprezentanţii autorităţilor civile şi bisericeşti, ai studenţimii, societăţilor culturale, etc. Dorim încă mulţi ani „Academiei ortodoxe".

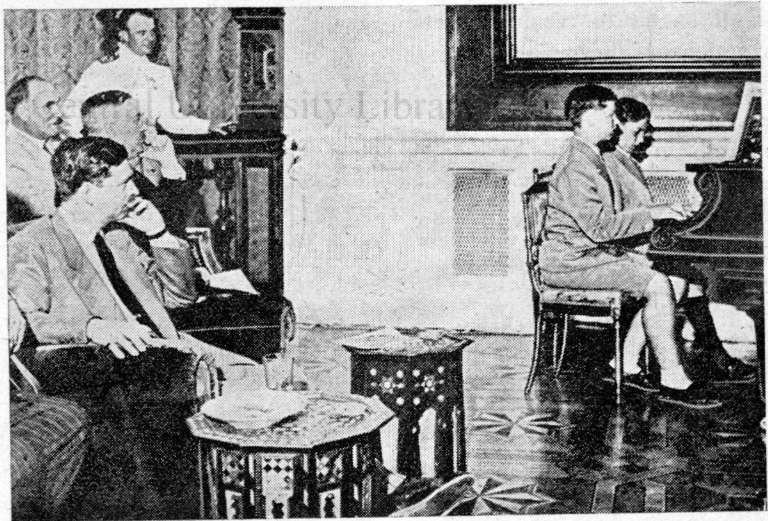

Serbările „Academiei Ortodoxe": In faţa reşedinţei mitropolitane din Cernăuţi

SFINŢIRI DE BISERICI. Cu toată criza cumplită care bântue în ţară, ca pretutindeni, poporul nostru credincios nu încetează să ridice, unde lipsesc, lăcaşuri de închinare ortodoxă. Faptul alcătueşte o îmbucurătoare dovadă de calda iubire a poporului nostru faţă de legea strămoşească, lege care l-a purtat şi în trecut pe drumurile marilor biruinţe.

De curând I. P. S. Mitropolit Nicolae a târnosit — cu solemnitatea cuvenită — o frumoasă biserică la Pricaz, iar P. S. Arhiereu Vasile de Răşinari locaşul de închinare din Sereca. Ambele biserici sunt în protopopiatul Orăştiei.

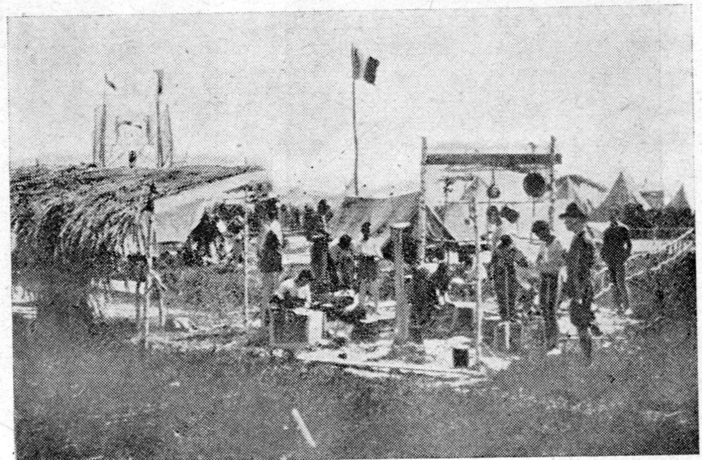
CU PRILEJUL unei festivităţi familiare, după examenul de fine de an, Marele Voevod Mihaiu a cântat la pian împreună cu un coleg al Său. A asistat la solemnitate şi M. Sa Regele Carol II.

Marele Voevod Mihaiu cântând la pian

Biserica din Pricaz

Un colţ din jamborea dela Mamaia

JAMBOREA DELA MAMAIA. Cercetaşii României şi-au întins corturile pentru o lună de zile pe vastul teren dela Mamaia. Sunt vr'o 5000. Toţi voioşi, plini de vigoare şi dornici de viaţă.

Sub conducerea mai marilor lor ei fac şcoala disciplinei, şcoala efortului liber, voluntar, şcoala de a putea înfrunta năcazurile vieţii. Şi se bucură de lumina şi căldura soarelui, de priveliştea mării nemărginite şi de atmosfera prietinească ce-i înconjoară.

Se scoală de-odată, se 'nchină de-odată, se joacă de-odată, lucrează de-odată, mâncă de-odată, se culcă de-odată, duc o viaţă în ritm unitar.

Jamborea a fost vizitată de M. Sa Regele Carol II, de marele Voevod Mihaiu şi de mai mulţi miniştri.

Bunul Dumnezeu să aibă în paza sa oastea veselă cantonată la Mamaia.

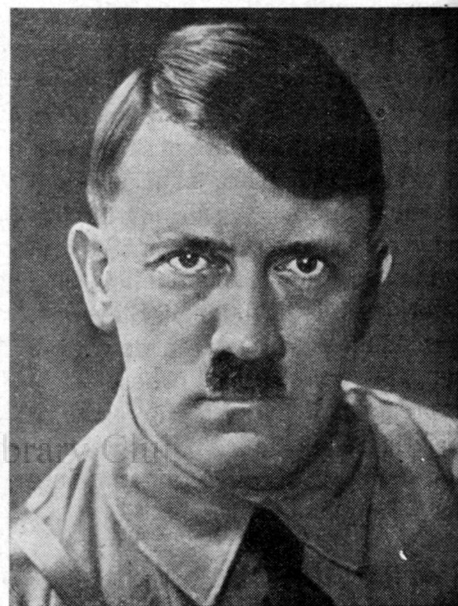
La alții

LUNA ASASINATELOR. A fost luna trecută, în care Hitler, cancelarul Germaniei, şi-a purificat „batalioanele de asalt" împuşcând — se spune — peste o sută din căpitanii sau simplii ostaşi ai acestor batalioane; în care ministrul polon Br. Pieracky a fost ucis mişeleşte şi'n care a fost asasinat Dr. Dolfuss, cancelarul Austriei. Sfârşitul vieţii cancelarului creştin care a fost Dolfuss, se datoreşte loviturii de stat încercată de naţional-socialiştii din Austria, îndemnaţi — după credinţa generală — de tovarăşii lor de luptă politică din Germania. Cu asemenea acte de terorism şi de asasinate naţional-socialismul îşi sapă sieşi groapa.

Intreaga lume este agitată de teama ca asasinatul dela Viena să nu devină un nou Serajevo. Dumnezeu să ne ferească.

Dr. E. Dolfuss

Adolf Hitler

VIZITA D-LUI PRIM MINISTRU G. TĂTĂRĂSCU LA PARIS. Ne este încă vie în suflet bucuria ce ne-a făcut-o dl L. Barthou, ministrul de externe al Franţei, vizitându-ne, în Iunie c., ţara. Cu acest prilej dl G. Tătărăscu, şeful guvernului român, a fost invitat să facă o vizită la Paris. Vizita a avut loc luna trecută. Preşedintele Consiliului nostru de miniştri a fost primit cu toată cinstea şi căldura unei ţări aliate în vremi de răstrişte şi în vremi de pacinică bucurie deopotrivă.

Dl Tătărăscu, D. G. Doumergue şi D. L. Barthou

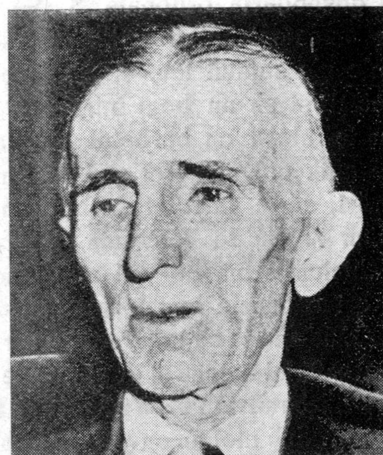
Alvia unui râu secat de secetă

SECETA DIN ANGLIA. Câtă vreme unele părţi ale pământului sunt năpăstuite de cumplite revărsări de ape (Polonia, cu peste 200 mii de locuitori rămaşi fără adăpost) în Anglia a bântuit în luna trecută o secetă îngrozitoare. In urma ei câmpul a fost pârjolit, iar unele râuri au secat cu desăvârşire. Ilustraţia noastră arată un râu secat, a cărui alvie face impresia unei străzi pardosite cu pietri.

A ÎNCETAT DIN VIAȚĂ în vârstă de 77 ani Dr. Nicolae Tesla, inventatorul american care a descoperit razele ucigaşe cu cari dela o respectabilă distanță pot fi distruse roiuri de aeroplane şi armate întregi.

Madame Curie

Dr. Nicolae Tesla

A MURIT MADAME CURIE, celebra eroină descoperitoare a radiului. Impreună cu soțul ei, Madame Curie şi-a jertfit întreaga viață descoperirii leacului care dă putința medicinei să salveze viața atâtor milioane de oameni, sau să le aline măcar durerile. Cu Madame Curie se stinge din viață prima femee care a intrat — ca celebritate — în istoria ştiinței, prima academiciană şi prima femee care a luat de două ori premiul Nobel.

DE TOATE ŞI DE PRETUTINDENI

GHIVECIU

Troița ridicată de cercetaşii din Sf. Gheorghe

TROIȚA CERCETAŞILOR DIN SF. GHEORGHE. Un monument, cât de modest, îşi are totdeauna semnificația sa superioară. Iar când el se ridică în Săcuime, unde elementul românesc, pentru a se desvolta, trebue să aibă înaintea ochilor săi pretutindeni simbolul jertfei aduse pentru realizarea idealului nostru național, valoarea lui este şi mai mare.

Iată pricina pentru care prețuim aşa de mult râvna prin care Cohorta „Muncelu" a cercetaşilor dela gimnaziul de băieți din Sf. Gheorghe a ridicat o troiță, în amintirea Ecaterinei Teodoroiu. Comandantul acestor vrednici cercetaşi este dl Dr. Gh. Făcăoaru.

CĂSNICIE IDEALĂ

Un preot din Cremona a compus un cod pentru buna purtare între bărbați şi femei, întitulat „Decalog pentru fiecare soț". Parohul prevede zece porunci pentru femei şi şapte pentru bărbați.

Iată *cele zece porunci pentru sexul slab:*

1. Să nu vorbeşti într'una, ca şi bărbatul tău să-şi poată spune cuvântul. 2. Să-ți iubeşti soțul, să-i

dai mâncarea care-i place, și să ai gospodăria ordonată. 3. Să nu te amesteci în afacerile profesionale ale soțului tău. 4. Să nu clevetești și să nu bagi intrigi. 5. Să nu te fălești cu bărbatul tău față de alții. 6. Dacă vrei să-i faci mustrări, fă-le imediat și apoi uită totul. 7. Să fii tolerantă față de slăbiciunile lui, dar să accentuezi la orice ocazie bunele lui însușiri. 8. Gândește-te că soțul nu-i o servitoare. 9. Intâi casa și apoi toaletele. 10. Bărbatul tău vrea uneori să fie singur. Sub nici un cuvânt nu trebue să-l deranjezi atunci.

Iată acum și *cele șapte porunci pentru soți:*

1. Să fi și astăzi tot atâta de drăguț cu soția ta ca și în primele zile ale căsniciei. 2. Laudă cu graiul și cu privirea mâncarea ce ți se dă, căci nu ți se pune singură pe masă. 3. Gândește-te la soția ta când ai griji și consultă-te cu ea. 4. Nu fi morocănos. 5. Nu spune minciuni cu privire la situația ta financiară, căci în fața lui Dumnezeu acela e vinovat care n'a spus adevărul femeii sale. 6. Aniversara soției tale și a copiilor tăi ca și ziua nunții trebue s'o știi pe dinafară. 7. Nu te încăpățâna să ai dreptate, căci ultimul cuvânt aparține femeii.

O NUNTĂ CA'N POVEȘTI. In orașul Newport (America) a avut loc nunta miliardarului Iohn Iacob Astor, fiul lui Astor care a murit în 1912 cu prilejul catastrofei „Titanicului", cu Miss Ellen French. Mirele i-a făcut miresei sale un dar de nuntă (hârtii de valoare, giuvaericale, palate și automobile) în valoare de peste o sută milioane de lei.

Perechea — probabil fericită

Joc țărănesc

Ducele Mussolini deslegând snopii la treera'ul grâului

PENTRU a da pilda dragostei sale de pământ și de plugărie, Ducele Mussolini a ținut să ia parte activă la deschiderea campaniei de treierat a anului acestuia. Ducele a deslegat la snopi trei ore de-a-rândul primindu-și salarul reglementar pentru munca sa.

IN PRIMĂVARA acestui an s'a ținut la Viena un concurs internațional de dansuri. Au participat, după cum era și firesc, o mulțime de neamuri și un extraordinar de numeros public. Premiul I pentru jocuri țărănești l-a luat echipa românească.

A MURIT *Zaro Aga*, cel mai bătrân om cunoscut în viață. Din actele oficiale s'a constatat că a trăit nu mai puțin de 156 de ani, deci cât două respectabile vieți de om.

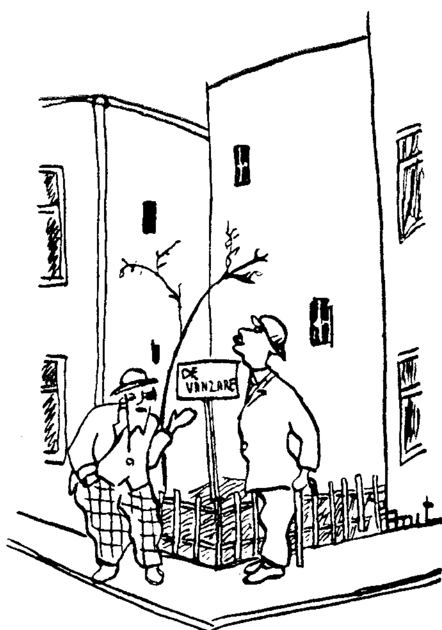
Guvernul turc a hotărît să-i facă statue.

Zaro Aga

Viața veselă

— Imi pare rău, dar nu-ți pot cumpăra casa. Are o grădiniță prea mică, abia de câțiva metri pătrați.

— Adevărat, jos e cam mică, dar privește în sus, cât e de înaltă!

FUMATUL

Trei domni vorbesc despre fumat. Unul zice: dta fumezi grozav de mult. Iți scurtezi viața prin fumat.

O, răspunde fumătorul, bunicul meu mă întrece în fumat și totuși e voinic și sănătos la vârsta de 85 de ani.

— Iar eu, povestește al treilea, am avut un frate, care n'a fumat nici măcar odată în viață și totuși a murit la vârsta de 2 ani.

PE URMĂ DE TOT

— Ai cetit cartea mea cea nouă?

— Cetit.

— Și ce zici?

— Ce să zic! Cred că ar trebui să te lași de scris câtva timp.

— Și pe urmă?

— Pe urmă să te lași de tot.

SOLUȚIE

— Esclus să mă însor cu o fată pe care să n'o iubesc!

— Și dacă ți s'ar face propunerea să te însori cu o fată foarte bogată?...

— Atunci mi-aș da toată silința s'o iubesc.

LA EXAMEN

Băiete Ițig, numește-mi trei animale de casă.
Ițig: o pisică cu doi pui.

ADEVĂRUL

La intrare în clasă învățătorul găsește scris pe tablă: „Domnul învățător este un măgar."

— Cine a scris, se răstește învățătorul!

— Eu, dle învățător, răspunde Ițig din fundul clasei.

— Bine, băiete, că s'a găsit unul care să spună adevărul — zise învățătorul.

MINUNEA

Bunicule, întreabă nepoțica, ai fost tu în corabia lui Noe?

— Nu, drăguță, n'am fost.

— Atunci, cum de nu te-ai înecat în potop.

A AJUNS DEPARTE!

— Nevastă-mea are prostul obiceiu de a mă tot întrerupe.

— Fericitule, cât de departe ai ajuns! Pe mine nu mă lasă nici să'ncep vorba!

ȘIRETUL

Petrică: dragă Florică, să ne jucăm de-a Adam și Eva.

Florica: Păi cum se joacă?

Petrică: O, e frumos de tot: tu iei un măr, mă aduci pe mine în ispită, iar eu mânânc mărul.

LA BOTEZ

Ițig Lövenstein vrea să se boteze, dar nu știe ce fel de costum să-și pună. Intreabă pe un creștin.

— Cum se merge la botez: în frac sau în redingotă?

— Noi mergem în scutece, răspunse creștinul.

SUCCESUL

— Ei, Ghiță, cum îți merge apicultura?

— Escelent! Ce e drept, miere încă n'am luat, dar albinele au înțepat pe soacră-mea de două ori!

DEPINDE

Călătorul: Domnule conductor, mai am vreme să-mi iau rămas bun dela soția mea?

Conductorul de tren: Asta depinde, domnule... De când sunteți însurat?...

ÎNTRE PRIETINE

— Am hotărît să nu mă mărit până când n'oi fi de 25 de ani!

— Eu am hotărît să nu fiu de 25 de ani până când nu m'oi mărita.

LA DOCTOR

— Domnule, știi d-ta că pentru fiecare halbă de bere, pe care o bei, va trebui să mori cu o zi mai înainte.

— Imposibil, domnule doctor: în cazul acesta, trebuia să fi fost mort încă de acum o sută de ani.

VIAŢA ILUSTRATĂ

REVISTA DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRAŢIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECŢIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMATATE DE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICĂ „ANDREIANĂ"

ABONAMENTE SE POT FACE ŞI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

O creştinească rugăminte către cetitori:

Trimiteţi-ne cât mai grabnic abonamentul măcar pe o jumătate de an (100 Lei).

ADMIN. REVISTEI „VIAŢA ILUSTRATĂ"

Autorii şi editurile cari vor să li se anunţe cărţile sau revistele în „Viaţa Ilustrată", vor trimite redacţiei noastre câte un exemplar din aceste cărţi sau reviste.

Recomandând „Viaţa Ilustrată" prietinilor D-Voastră, ne veţi ajuta s'o scoatem mai bogată şi mai ieftină.

Celuice ne face 10 abonamente plătite înainte, îi trimitem revista gratuit.

La trimiterea banilor pentru abonament rugăm să arătaţi şi numărul sub care primiţi revista.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE SIBIU

IN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Intrucât e posibil, dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.

